

Antti Liistokki

TULEN KUVAT

Hartausmenetelmän kehittäminen

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Huhtikuu 2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö, Ylivieskan yksikkö	Aika Huhtikuu 2014	Tekijä/tekijät Antti Liistokki
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi TULEN KUVAT. Hartausmenetelmän kehittäminen		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä	Sivumäärä 42 + 31	
Työelämäohjaaja		
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee Tulen kuvat-hartausmenetelmälle toteutetun oppaan kehitysprosessia. Menetelmä on suunniteltu käytettäväksi nuorten ja nuorten aikuisten toiminnassa. Tavoitteena oli luoda ohjeistus, joka kertoo kuinka hartausmenetelmää käytetään ja kuinka paloturvallisuus huomioidaan käytön aikana.</p> <p>Opinnäytetyön teoria koostuu kynttilöiden paloturvallisesta käytöstä, nuoren ja nuoren aikuisen hengellisyyden tukemisesta kontekstuaalisen teologian kautta sekä hiljaisuuden, rukouksen ja visuaalisuuden käytöstä hartausmenetelmässä.</p> <p>Opinnäytetyö kertoo kehitysprosessista joka hartausoppaan toteutukseen kuului. Kehitysprosessiin kuuluivat menetelmän kehittäminen, ohjeistuksen laatiminen, esimerkkihartauksien toteuttaminen, oppaan graafinen suunnittelu sekä arviointi.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena oli 30-sivuinen hartausopas, joka sisälsi ohjeet menetelmän käytölle ja paloturvallisuudelle sekä 8 valmista hartautta. Saatujen arviointien perusteella opas ja menetelmä koettiin käyttökelpoiseksi työvälineeksi nuorisotyössä, jonka etuna on sen sovellettavuus erilaisille kohderyhmille.</p>		
Asiasana Hartaustilaisuudet, kirkko, kynttilät, nuoret, nuoret aikuiset, paloturvallisuus, rukous, seurakunta, spiritualiteetti		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date April 2014	Author Antti Liistokki
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis TULEN KUVAT. Developing a method for holding a devotional hour.		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 42 + 31	
Supervisor		
<p>This thesis describes the development process of Tulen kuvat method for holding a devotional hour and creating a guidebook for using the method. This method has been designed to be used among the youth and young adults. The purpose of this thesis was to create a guidebook, which tells how to use this devotional method and how to take fire safety into account when using fire in the devotional hour.</p> <p>The theory for this thesis consists of the safe usage of candles, supporting the spiritual growth of youth and young adults through contextual theology and the usage of silence, prayer and visuality in the method.</p> <p>This thesis describes the process of creating the guidebook for the devotional method. The process included developing the method for holding a devotional hour, creating the guidebook, carrying out the example hours of devotion, graphical design process of the guidebook and the evaluation of the final product.</p> <p>As a result a guidebook including the instructions for using the devotional method in general and in a fire safe way and 8 example templates for devotional hours was created. Based on the reviews the method and the guidebook were considered to be useful in the field of youth work as it can be adapted to be used with other target groups.</p>		
Key words candles, church, devotional hours, fire safety, parish, prayer, spirituality, young adult, youth		

ESIPUHE

Se pitkä taival on viimein ohi. Vuonna 2010 päivänvalonsa nähnyt menetelmä on viimein saanut muodon, jossa sen on mahdollista antaa eteenpäin toisille. Mikä on lahjana saatu on viimein mahdollista antaa lahjana eteenpäin. Vaikka tie tähän pisteeseen on ollut välillä raskas ja kivinen, en voi silti kokea kuin syvää tyytyväisyyttä.

Haluan kiittää kaikkia niitä ihmisiä, jotka ovat jollain tapaa olleet mukana tässä projektissa jo aivan alusta alkaen. Kaikkia nuoria jotka ovat osallistuneet hartauksiini ja kertoneet kokemuksistaan joita kuvat ovat synnyttäneet. Kaikkia ohjaajiani jotka ovat kannustaneet kokeilemaan ja käyttämään omaa luovuuttaan. Ilman teitä ei menetelmä olisi kulkenut mukanani tähän päivään saakka tai saavuttanut tätä muotoaan.

Rakkaat kiitokset kaikille ystäväilleni ja tovereille, jotka ovat antaneet tukensa tämän projektin aikana ja jaksaneet auttaa minua eteenpäin. Tukenne on ollut tärkeää.

Kiitos opinnäytetyöni tuotteen arvioijille. Teidän palautteenne auttaa jatkossa kehittämään menetelmää eteenpäin.

Kiitos Pekka Hiltuselle, sillä hänen pitämästään hartaudesta tämä menetelmä sai alkujaan inspiraationsa.

Kiitokset myös kahdelle rakkaalle kissalleni, Rälläkälle ja Rasputinille, jotka lisäsivät jännitystä ja kauhuntuntua prosessiin yrittämällä jatkuvasti ja parhaansa mukaan sabotoida kaikkia niitä laitteita, joita tätä opinnäytetyötä tehdessä on tarvittu.

Kiitos Pyhä Jumala, joka olet antanut kaiken sen inspiraation ja innostuksen tehdä ja toteuttaa tätä menetelmää. Olkoon se Sinulle kunniaksi.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
ESIPUHE
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	3
3 KYNTTILÖIDEN PALOTURVALLISUUS	4
3.1 Kynttilät.....	4
3.2 Paloturvallinen kynttilän polttaminen.....	5
3.3 Tulipalon sattuessa.....	8
3.3.1 Tulipalon tapahtumaketju	9
3.3.2 Tulipaloon varautuminen ja toiminta tulipalon sattuessa.....	10
4 HARTAUSTILAISSUUS	14
4.1 Kontekstuaalisuus	14
4.1.1 Nuoret.....	16
4.1.2 Nuoret aikuiset	17
4.2 Hartauden elementit	18
4.2.1 Hiljaisuus.....	19
4.2.2 Rukous.....	20
4.2.3 Visuaalisuus	22
5 TULEN KUVAT-HARTAUSMENETELMÄ.....	24
5.1 Prototyypistä kohti valmista tuotetta.....	24
5.2 Toimintaohjeistuksen laatiminen.....	26
5.2.1 Esimerkkihartaudet.....	27
5.2.2 Graafisesta työstöstä.....	29
6 ARVIOINTI	32
6.1 Palautearviointi	32
6.2 Oma arviointi.....	34
7 POHDINTA	37
LÄHTEET	39

LIITTEET

1 JOHDANTO

Vuonna 2010 osallistuin Kirkon nuorisopäivillä Heinolassa erääseen pajaan, jonka loppuhartaus jäi minulle erityisesti mieleen. Hartauden ideana oli oman elämänsä antaminen Jumalan eteen – vaikka menneisyys tai tuleva, päivä tai yö, valkeus tai pimeä, mikä tahansa pelottaisi, voi ihminen luottaa siihen, että Jumalan armo kantaa häntä kaikkina hetkinä ja kaikissa tilanteissa.

Jäin pitkään miettimään tuota hartautta. Se puhutteli minua, antoi paljon erilaisia ajatuksia ja halusin lopulta jakaa tuon hartauden minussa tuottaman hedelmän toisille. En kuitenkaan keksinyt, miten tämän tekisin. Lopulta saapui eräs nuortenilta saman vuoden kesällä, jonka ohjelmaksi olin tuota hartautta valmistellut. Olin pyöritellyt mielessäni ideaa tuosta hartaudesta päässäni kauan. Halusin jakaa sen, mutta sellaisena kuin sen itse osaisin sen parhaiten kertoa. Pohdintojeni keskellä olin päätenyt ajatuksissani seurakuntakeskuksen materiaalikomeroon ja hakenut eteeni kasan tuikkuja. Seuraavassa hetkessä kasailin pöydälle kynttilöistä kuvioita, mietin sanoja jokaiselle tulen liekille ja lopulta olin löytänyt etsimäni tavan, jolla halusin hartauden esittää. Olin luonut ensimmäisen Tulen kuvan.

Olen valinnut opinnäytetyöni aiheeksi Tulen kuvat, joka on itse kehittäessäni hartausmenetelmä. Tulen kuvien periaate on itsessään melko yksinkertainen, käyttämällä kynttilöitä valon lähteenä luodaan tilaan kuva, joka kuvastaa hartauden käsittelemää aihetta. Tavoitteena on luonnollisen valon ja pimeän kontrastilla sekä pohtivalla, rukouksenomaisella puheella luoda hartaus, joka antaa tilaa kuulijalle itselleen ja tämän ajatuksille. Tavoitteena on antaa kuulijan itsensä kohdata Jumala hiljaisuudessa ja valossa, eräänlaisessa ihmettelevässä rukouksessa. Tärkeää ei ole lopputulos, vaan matka sisimmän ajatusten ääreen.

Tulen kuvat tarjoavat uuden ja tuoreen tavan käyttää monista seurakunnan tilaisuuksissa tuttuja kynttilöitä. Tulen kuvat on suunniteltu käytettäväksi nuorten ja nuorten aikuisten parissa, mutta menetelmää on mahdollista muokata käytettäväksi myös muille kohderyhmille.

Opinnäytetyönäni olen toteuttanut Tulen kuville toimintaohjeistuksen, jolla kuka tahansa hartaudesta kiinnostunut voi toteuttaa joko valmiin Tulen kuva-hartauden tai luoda itse oman hartautensa annettujen ohjeiden pohjalta.

Opinnäytetyöni koostuu kynttilöiden paloturvallisuuden sekä hartauden teoriaosioista, jotka koostavat pohjan Tulen kuvien sisällölle, sekä toiminnallisesta osiosta, jossa työstän saadun teoriatiedon valmiiksi toimintaohjeeksi hartausmenetelmälleni.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyöprosessini tehtävät tähtäävät Tulen kuvat-hartausmenetelmän ulkoisten järjestelytehtävien ja sisällöllisen materiaalin toteuttamiseen toimintaopasta varten.

1. Paloturvallisuus hartausmenetelmässäni – Kuinka käsitellä suuria määriä kynttilöitä turvallisesti?

Ensimmäinen kehittämistehtäväni pohjautuu Tulen kuvien käytön ongelmaan turvallisen tulenkäsittelyn osalta. Tavoitteenani on luoda toimintaoppaaseen ohjeistus, jonka avulla menetelmää voi käyttää paloturvallisesti. Tämä tapahtuu huomioimalla kynttilöiden käyttämiseen liittyvät riski- ja turvallisuustekijät.

2. Kohderyhmän huomiointi – Miten Tulen kuvat palvelevat nuorten ja nuorten aikuisten parissa?

Toisen kehittämistehtäväni tarkoituksena on luoda hartausmenetelmäni toimintaoppaaseen ohjeistus menetelmän käytöstä sekä toteuttaa 8 valmista esimerkkihartautta käytettäväksi nuorten ja nuorten aikuisten parissa tapahtuvassa toiminnassa.

Kehittämistehtäviäni arvioin keräämällä nuorisotyössä toimivilta työntekijöiltä palautetta toimintaoppaasta ja sen käyttökelpoisuudesta käytännön työssä. Kerron tarkemmin arvioinnista ja sen prosessista luvussa 6.

3 KYNTTILÖIDEN PALOTURVALLISUUS

Valitessani Tulen kuvat opinnäytetyön aiheeksi tuli eteeni tarve tutustua hartausmenetelmäni päätekijään, kynttilään, tarkemmin. Tässä luvussa olen selvittänyt yleistietoutta siitä, millainen tuote kynttilä on, miten se käyttäytyy palaessaan ja mitä toimenpiteitä on otettava paloturvallisuuden kannalta huomioon polttaessa kynttilöitä niin pienissä kuin suuremmissa määrissä. Tässä luvussa käyn läpi myös tulipalotilanteen sekä siinä toimimisen.

3.1 Kynttilät

Kynttilöiden historian oletetaan ajoittuvan jo 5000 vuoden taakse, mutta niillä oli vain vähän yhteistä nykyaikaiseen kynttilään. Ensimmäiset kynttiläncaltaiset esineet olivat olkea, hamppua tai kaislaa johon oli imeytetty rasvaa tai pihkaa. Sydänlangallisia kynttilöiden keksimisestä annetaan yleensä kunnia antiikin roomalaisille, mutta historioitsijat ovat löytäneet todisteita vastaavanlaisten kynttilöiden olemassaolosta myös muiden varhaisien sivilisaatioiden parista. Alkujaan kynttilöitä käytettiin kodin valaisemisessa, pimeässä matkaavien apuna sekä uskonnollisissa seremonioissa. (European Candle Association 2014a.)

Nykyaikainen kynttilä alkoi muotoutua 1800-luvun aikana, kun steariini ja parafiini, nykyaikaisen kynttilän pääasialliset raaka-aineet, löydettiin ja jalostettiin kynttilöihin sopivaksi (European Candle Association 2014a; Solla 2013). Hehkulampun keksiminen ja sähkövalaistuksen yleistymisen vähensi kynttiläntuotantoa, mutta uusi nousu alkoi 1900-luvun aikana, kun kasvavan öljy- ja lihateollisuuden sivutuotteista huomattiin saatavan kynttilöiden perusraaka-aineita – parafiiniä ja steariinihappoa. Tästä alkoi kynttilöiden uusi suosion aalto, joka 1980-

luvun keskivaiheilla kasvoi kynttilöiden saadessa paikkansa lahja- ja sisustusesineiden joukosta. Tämä johtui pääasiassa siitä, että kynttilöitä alkoi saada hyvin monenlaisissa muodoissa ja väreissä sekä erilaisilla tuoksuilla varustettuina. Toinen suuri nousu tapahtui 1990-luvulla, kun perinteisten kynttilävahojen joukkoon nousivat parafiiniä pehmeämmin palava palmuöljystä valmistettu vaha sekä Yhdysvalloissa huomiota saanut soijavaha. (European Candle Association 2014a.)

Nykyään kynttilät symbolisoivat juhlaa, romanssia ja aistien tyyneyttä. Vaikka käyttö pääasiallisena valonlähteenä onkin loppunut, pitävät kynttilät silti paikkansa niin arjessa kuin juhlassa. (European Candle Association 2014a.)

Luterilaisen kirkon elämässä kynttilät ovat mukana niin arjessa kuin juhlassa. Jumalanpalveluksissa alttarilla palaa kirkkovuoden määräämä lukumäärä kynttilöitä. Kasteessa lapselle sytytetään kastekynttilä, hautajaisissa palava liekki tuo toivoa. Kynttilöitä sytytetään adventin aikana neljä, jouluna hautausmaata valaisee suuri kynttilämeri. Pyhäinpäivänä kynttilä palaa muistona edesmenneille. Kynttilän liekkiin sisältyy paljon symboliikkaa. Se kuvaa elämää, uskoa, kuolematonmuutta sekä Kristusta, joka on voittanut pimeyden. (Lempiäinen 2002, 153-158.)

3.2 Paloturvallinen kynttilän polttaminen

Kynttilän palaessa liekin lämpö sulattaa sydänlangan juuressa olevaa vahaa, joka kapillaari-ilmiön johdosta nousee sydänlankaa pitkin ylöspäin. Nestemäinen vaha höyrystyy lämmön vaikutuksesta ja hajoaa hiilivety-yhdisteistä hiili- ja vetymolekyyleiksi, jotka puolestaan liekkiin noustessaan reagoivat ilmassa olevaan hapteen luoden lämpöä, valoa, vesihöyryä sekä hiilidioksidia. Kynttilä palaa niin kauan, kuin reaktioon tarvittavaa palavaa materiaalia, eli vahaa, on olemassa tai

kunnes lämmönsaanti lakkaa liekin sammussa. (National Candle Association 2014.)

Kynttilä ei heti sytyttyään pala tasaisesti, vaan se vaatii muutaman minuutin, jotta liekissä tapahtuva reaktio tasoittuu. Tästä syystä liekki voi hieman savuttaa tai palaa lepattaen, kunnes lopulta alkaa palaa tasaisesti pisaramaisessa muodossa. Epätäydellisessä palamisessa, jossa esimerkiksi liekki on heikko tai reaktiolle on tarjolla liikaa happea tai palavaa materiaalia, syntyy nokea. (National Candle Association 2014.)

Kynttilä on turvallinen valon ja lämmön lähde, kunhan sitä käytetään oikeaoppisesti ja valvotusti palamattomalla alustalla. Sitä ei saa koskaan jättää yksin tai valvomatta lasten ja lemmikkieläinten läheisyyteen. Kynttilää ei saa myöskään sijoittaa minkään helposti syttyvän materiaalin viereen. (Arvonen & Tuisku 2006, 21; European Candle Association 2014b; Partanen 2006, 48; Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012.)

Tilassa, jossa kynttilä sytytetään, pitää välttää paikkoja joissa on vetoa tai ilmavirtauksia, sillä tämä aiheuttaa kynttilässä epätasaista palamista ja nokeamista ja on myös turvallisuusriski. Kynttilänliekki voi yllättäen saavuttaa esimerkiksi herkästi syttyvät verhot, jotka heilahtivat ilmavirtauksesta. (Arvonen & Tuisku 2006 21; European Candle Association 2014b; National Candle Association 2008). Kynttilöiden määrä pitää myös mitoittaa tilan mukaan. Ahtaaseen tai heikolla ilmanvaihdolla olevaan huoneeseen ei kannata sytyttää suuria määriä kynttilöitä (National Candle Association 2008).

Kynttilän alla on käytettävä palamattomasta materiaalista, kuten metallista, posliinista, kivistä tai lasista valmistettua alustaa tai kynttilänjalkaa, joka on tukeva ja

kynttilälle sopivan kokoinen. Sopivan kokoinen alusta ei päästä sulavaa kynttilävahaa leviämään ympäristöön. (European Candle Association 2014b; National Candle Association 2008; Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012). Tämä koskee alumiinisesta suojakuoresta huolimatta myös lämpökynttilöitä eli tuikkuja (Arvonen & Tuisku 2006, 21; Partanen 2006, 50). Alustaa, kynttilänjalkaa tai lyhtyä hankittaessa kannattaa tuotteen laadusta varmistua. Esimerkiksi edulliset posliinista tai lasista tehdyt ohuet ja umpinaiset lyhyt voivat herkästi rikkoutua tai haljeta kuumentuessaan ja aiheuttaa vaaratilanteen roiskimalla ympäristöön palavia nesteitä (Arvonen & Tuisku 2006, 21; Partanen 2006, 48; Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012). Sisältä tilava ja päältä avoin, hyvin tuulettuva, palamattomasta materiaalista valmistettu tukeva lyhty on kynttilälle paras (Martiskainen 2014; Partanen 2006, 50; Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012).

Sytyttävän kynttilän sydänlanka on hyödyllistä leikata aina ennen sytyttämistä 10-15mm pituiseksi epätasaisen palamisen välttämiseksi. Tästä syystä myös sydänlangan ympäristö tulee pitää puhtaana roskasta, joita esimerkiksi tulitikuista tai palaneesta sydänlangasta jää. Jos kynttilään on polttamisen seurauksena muodostunut syvä kuoppa, voi reunusta lyhentää terävällä veitsellä vahan ollessa lämmintä. (European Candle Association 2014b; National Candle Association 2008.) Ettei tällaisia kuoppia syntyisi, kynttilää tulisi mahdollisuuksien mukaan polttaa aina niin, että sydänlangan ympärillä oleva vaha sulaa nesteeksi (European Candle Association 2014b). Kynttilän polttaminen on turvallisinta lopettaa viimeistään siinä vaiheessa, kun suuremmassa kuorettomassa kynttilässä on enää noin 5 senttimetriä tai kuorellisessa kynttilässä, kuten alumiinikuoressa olevassa tuikussa, noin 10 millimetriä vahaa jäljellä (National Candle Association 2008).

Kynttilöitä ei saa koskaan asetella vieri viereen, vaan niille pitää jättää vähintään viisi senttimetriä väliä, koskien erityisesti tuikkuja – tiiviiksi ryhmäksi sijoitetut tuikut saattavat lämmitessään roihahtaa kerralla suureksi rasvapaloksi (Arvonen & Tuisku 2006, 21; Partanen 2006, 50). Myös kynttilän valmistajalla voi olla omat suosituksensa kynttilöiden sijoittamiseen, joten käytettävään tuotteeseen on syytä tutustua huolella (European Candle Association 2014b).

Kynttilä on turvallisinta sammuttaa tukahduttamalla, esimerkiksi käyttäen kynttilöille tehtyjä kynttilänsammuttimia. Tällä estetään sulan kynttilävahan roiskuminen ympäristöön, mikä tapahtuu esimerkiksi sammuttaessa kynttilä puhaltamalla. Kynttilää ei saa missään tapauksessa sammuttaa vedellä, sillä jo pisara vettä sulassa kynttilävahassa aiheuttaa leimahduksen ja polttavan vahan roiskumisen ympäristöön. (Arvonen & Tuisku 2006 21; European Candle Association 2014b; Martiskainen 2014; National Candle Association 2008; Partanen 2006, 50; Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012.) Kynttilöitä saa liikuttaa vain, kun ne ovat täysin sammuneet ja vaha on jälleen kiinteytynyt (National Candle Association 2008). Kynttilöitä kannattaa säilyttää viileässä ja kuivassa, pölyltä suojatussa paikassa, kooten ne mahdollisuuksien mukaan mataliin pinoihin, etteivät kynttilät taivu tai menetä muotoaan. Kynttilät kannattaa eritellä värin mukaan, etteivät ne värjää toisiaan varastoinnin aikana. Likaantuneet tai pölyiset kynttilät tulee pyyhkiä kostutetulla, nukkaantumattomalla pyyhkeellä. (European Candle Association 2014b.)

3.3 Tulipalon sattuessa

Vaikka paloturvallisuudesta pitäisikin parhaansa mukaan huolta, on silti aina olemassa riski, että tuli pääsee leviämään ja aiheuttamaan vaaratilanteen. Tällai-

sessä tilanteessa on hyvä tietää kuinka toimia niin palon leviämisen ehkäisemiseksi, kuin palavasta tilasta poistumiseksi.

3.3.1 Tulipalon tapahtumaketju

Tulipalo tapahtumana alkaa, kun lämmönlähde, kuten kipinä, liekki tai korkeassa lämpötilassa oleva esine yhdessä palavan aineen, hapen ja korkean lämpötilan kanssa aloittaa katkeamattoman palamisreaktion (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 23; Saint-Gobain rakennustuotteet 2014). Palaminen voi tapahtua kahdella joko liekehtimällä, jolloin hapettuminen tapahtuu kaasussa, tai hehkumalla, jolloin hapettuminen tapahtuu hiiltä sisältävässä pinnassa (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 23).

Tavallinen huonepalo voidaan jakaa tapahtumaketjuna kolmeen erilaiseen vaiheeseen: kasvuvaiheeseen, täysin kehittyneeseen paloon sekä sammumis- ja jäähtymisvaiheeseen (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 23; Saint-Gobain rakennustuotteet 2014).

Syttymisen jälkeen tapahtuvassa kasvuvaiheessa alkava palo lämmittää ympäristöään ja ympäröivää palavaa materiaalia. Palon leviämisen nopeuteen vaikuttavat syttymisherkan palavan materiaalin määrä, palonlähteen nopeus vapauttaa lämpöä sekä sen sijainti yhdistettynä huoneen tilavuuteen ja hapensaantiin. Vähitellen huoneen lämpötila alkaa kohota, lämmittäen kaikkia huoneessa olevia pintoja ja helpottaen niiden syttymistä. 400 celsiusasteen lämpötilassa olevassa huoneessa palotapahtuma alkaa kiihtyä, kunnes 500-600 celsiusasteen lukemissa tapahtuu lieskahdus, jolloin kaikki huoneessa olevat palamiskykyiset pinnat syttyvät. (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 23-24; Paroc Group 2014.) Palavat huo-

nekalut ja pinnat muodostavat tilaan tukahduttavia ja tappavan myrkyllisiä savukaasuja (Sisäasianministeriön pelastusosasto 2014).

Täysin kehittynyt palo alkaa lieskahduksesta, jonka jälkeen hapensaanti, tilassa oleva palokuorma sekä pintojen eristyskyky vaikuttavat palon voimakkuuteen. Palon pituuteen puolestaan vaikuttaa palokuorman lisäksi tilaan happea antavien aukkojen määrä – pienet aukot rajoittavat hapensaantia ja näin hillitsevät palon voimakkuutta, mutta saavat tämän vuoksi tulipalon kestämään kauemmin. Lämpötilat tavanomaisissa rakennuksissa saattavat kohota huonetilojen aukkojen takia jopa 1000–1200 celsiusasteeseen. (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 24.)

Tulipalon viimeinen eli sammumis- ja jäähtymisvaihe alkaa, kun tilassa oleva palava aine alkaa loppua. Sen seurauksena palo hiipuu vähitellen ja lämmöntuotto hidastuu, laskien ympäröivien pintojen ja rakenteiden lämpötiloja. Palotapahtuma ei kuitenkaan ole ohitse heti, sillä lämmentyneet rakenteet saattavat vielä kymmeniä minuuttien tai tuntien ajan lämmittää ympäristöään ja näin sytyttää esimerkiksi seinän takana olevia eristeitä. (Heikkilä-Kauppinen & Kauppinen 2003, 24.)

3.3.2 Tulipaloon varautuminen ja toiminta tulipalon sattuessa

Onnettomuustilanteisiin varautuminen auttaa hätätilanteessa runsaasti. Jo esimerkiksi harjoiteltu toimintamalli tulipaloa varten auttaa elintärkeiden oikeiden päätösten teossa. Tarpeellista on myös oppia toimimaan tilanteessa jossa alkuperäinen toimintamalli ei tuota haluttua tulosta. (Partanen 2006, 17.)

Tulipalo on mahdollista saada hallintaan tai sammuttaa vielä palon syttymishetkellä ja alkuvaiheessa, jos toimintaan ryhdytään välittömästi. Tällaisella toiminnalla voidaan tulipalosta aiheutuvia vaurioita vähentää huomattavasti. Esimerkiksi

tilanteessa, jossa palon lähde on saatu kuljetettua ulos ja palo sammutettua ennen kuin se on ehtinyt levitä rakenteisiin, ei pelastushenkilökuntaa välttämättä tarvitse kuin varmistamaan palon sammuminen. Alkusammutustaitojen hallinnasta on tässä tilanteessa hyötyä, sillä hälytyspuhelusta mitattuna palokunta ehtii paikalle nopeimmillaan 5-10 minuutin sisällä – mitä syrjemmässä paloasemasta ollaan, sitä kauemmin avun saapuminen paikalle kestää. (Partanen 2006, 17, 31-32.)

Alkusammutuksessa ensimmäinen auttava tekijä on palovaroitin, joka ilmoittaa alkavasta palosta – esimerkiksi yöllä alkava tulipalo olisi mahdoton huomata ilman sitä (Arvonen & Tuisku 2006, 10). Sijoitettuna sellaisen tilan kattoon, jonne myös savu esteettömästi pääsisi palon syttyä, on palovaroitin varmimmillaan ilmoittamassa alkavasta palosta. Palovaroittimiin integroituna sekä erikseen saatavana on lisäksi olemassa epätäydellisessä palamisessa muodostuvaan hiili-monoksidiin, eli häkään reagoivia varoittimia. Erillinen häkävaroitin sijoitetaan 15 senttimetrin etäisyydelle katon rajasta paikkaan, jossa se ei ole peitettynä tai ilmastointikanavien tai aukkojen eikä pesualtaiden läheisyydessä. (Partanen 2006, 27, 29, 31.) Sen sijoituspaikkana voivat olla esimerkiksi tulisijalla varustetut huoneet (Arvonen & Tuisku 2006, 10).

Että palovaroittimen toimintaan voisi luottaa, on siitä pidettävä huolta tarkistamalla sen toimintakunto kuukausittain palovaroittimissa olevan testipainikkeen avulla sekä puhdistamalla sen ulkokuori pölystä imuroimalla tai pyyhkimällä, sillä palovaroittimen toimintavarmuus heikentyy kerääntyvän pölyn takia. Palovaroittimen paristo on suositeltavaa vaihtaa vuoden välein ja kymmenen vuoden ikäinen palovaroitin on uusittava. (Arvonen & Tuisku 2006, 11; Partanen 2006, 29.) Palovaroitin toimii 5-40 celsiusasteen lämpötilojen rajoissa, siitä kylmemmässä tai kuumemmassa tai kosteassa paikassa palovaroitin voi mennä epäkuntoon (Partanen 2006, 28-29).

Sammutuspeite on kaikista alkusammutusvälineistä edullisin, monipuolisin ja käytöltään siistein, jolla voidaan taltuttaa palon alku, joka ei ole päässyt leviämään rakenteisiin (Partanen 2006, 32). Sillä sammuttaessa palo tukahdutetaan viemällä sammutuspeite tiiviisti palon alkulähteen päälle ja näin estäen ilman pääsy palo-reaktioon. Sammutuspeitteellä voidaan myös sammuttaa ihmiseen tarttunut tuli, esimerkiksi päällä olevat palavat vaatteet, kaatamalla palava henkilö makuulleen ja kietomalla tämä tiukasti sammutuspeitteeseen ja tukahduttamalla palo taputteleamalla. Pelastusviranomaiset suosittelevat vähintään 120 x 180cm kokoista sammutuspeitettä, sillä tällä on vielä turvallista koettaa sammuttaa alkavaa paloa. (Arvonen & Tuisku 2006, 22; Partanen 2006, 32-33.)

Sammutuspeite jää kuitenkin toiseksi tehokkuudessa käsiammuttimelle (Partanen 2006, 33). Käsiammuttimia on tarjolla niin neste-, kalvovaahto- ja hiilidioksidiammuttimina, mutta yli 90 prosenttia kaikista käsiammuttimista on jauhesammuttimia. Käsiammuttimien ominaisuudet vaihtelevat esimerkiksi paloluokkien tai pakkasenkeston mukaan. Kynttilöiden kanssa käsiammuttimen tulisi täyttää paloluokka B, joka toimii nestemäisessä muodossa oleviin palaviin aineisiin, kuten bensiiniin, rasvaan, lakkaan ja muoviin. (Arvonen & Tuisku 2006 23; Partanen 2006, 34-35.) Sammuttimen koko vaikuttaa siihen kuinka kauan sammutin syöttää sammutusainetta – kuuden litran kokoinen jauhesammutin syöttää sammutusainetta 15 sekuntia ennen tyhjenemistään, vastaavan kokoinen neste- tai vaahtosammutin tyhjenee 30 sekunnissa. Sammutusaineista käytännöllisimpiä ovat neste- ja kalvovaahto, sillä ne eivät sammutusjauheen tapaan muodosta pölyä käytössä, näin säilyttäen sammutustilanteessa hyvän näkyvyyden. Käsiammutin huolletaan ja tarkistetaan sammutinhuoltoja tekevässä yrityksessä sammuttimessa olevan ohjeajan mukaisesti joka on yhden tai kahden vuoden välein sekä aina, kun

sammutinta on käytetty. Sammuttimen säiliöastian paineenkestokyky testataan ja huolletaan kymmenen vuoden välein. (Partanen 2006, 35.)

Jos tilanteessa, jossa alkava palo on huomattu, on läsnä useampi kuin yksi ihminen, on hätäkeskukseen välittömästi tehtävä ilmoitus. Jos tilanteessa on yksin ja tulipalo on vasta alkutekijöissään palaen matalalla liekillä ja synnyttäen vain vähän savua on hyödyllisempää aloittaa alkusammutus ja vasta sen jälkeen kutsua palokunta. Mitä nopeammin tuleen päästään käsiksi sitä todennäköisempää on palon sammuminen. Palomiehet eivät voi tullelle mitään sen levitessä tarpeeksi laajalle. On muistettava myös omat rajansa palon sammuttamisessa. Joskus oikea ratkaisu on perääntyä alkusammutuksesta ja kutsua apua. (Partanen 2006, 31.)

Savun alkaessa haitata hengittämistä sekä lämpösäteilyn tuntuessa iholla on palavasta tilasta viimeistään poistuttava. Poistuessa on hyvä käyttää reittiä, jota pitkin tavallisesti rakennuksesta poistuu. Jos tavallisen poistumistien käyttäminen on estynyt, on käytettävä varatietä. Koska tulipalosta syntyvä savu on myrkyllistä ja polttavaa sekä voi aiheuttaa tajuttomuuden ja kuoleman, on savun täyttämällä reitillä kuljettava lattian rajassa, mieluiten ryömien. Lattian rajassa usein selkein näkyvyys, sillä savu täyttää tilan ylhäältä alkaen. Poistuessa on suljettava peränsään kaikki ovet, näin estäen palon leviämistä. Jossain tilanteessa on poistumisen takia pakko rikkoa ikkuna. Tämä tulee tehdä vain muun ulospääsyn puuttuessa, sillä rikottu ikkuna voi kiihdyttää tulipaloa. Ikkuna rikotaan käyttäen jotain apuvälinettä, näin vähentäen loukkaantumisriskiä tilanteessa. (Partanen 2006, 18-20.)

4 HARTAUSTILAISUUS

Tämän luvun tarkoituksena on käsitellä Tulen kuvien kahta kohderyhmää eli nuoria ja nuoria aikuisia. Tavoitteena on ymmärtää maailmaa ja elämäntilannetta, jossa kohderyhmän jäsenet elävät. Tätä kautta heidän elinympäristönsä ja elämänsä haastavat tekijät voidaan huomioida ja niistä nousevia teemoja käsitellä ja käyttää virikkeenä hartauksia toteuttaessa.

Tässä luvussa käsittelen myös oman hartausmenetelmäni kolme ominaista piirrettä, eli rukousta, hiljaisuutta ja visuaalisuutta. Selvitän kuinka nämä palvelevat hartauteen osallistuvaa ihmistä ja miksi olen valinnut ne osaksi omaa hartausmenetelmäni.

4.1 Kontekstuaalisuus

Opinnäytetyötä tehdessäni jouduin pohtimaan mikä olisi hartausmenetelmäni paras tapa auttaa ja tukea nuorten ja nuorten aikuisten hengellistä kasvua ja hyvinvointia. Kohderyhmäni oli rajauksesta huolimatta laaja ja monella tapaa elämäntilanteellisesti toisistaan eroava. Ryhmän hengellisyyden huomioimisen takia menetelmäni tarvitsi menetelmän joka kykenisi muokkautumaan tilanteen mukaan.

Tähän ratkaisuksi nousi kontekstuaalinen teologia. Sen tavoitteena on asettaa käyttäjänsä tarkkailemaan kristinuskoa kohderyhmän erilaisista näkökulmista ja löytää sieltä lähtökohdat uskon käsittelyyn, niihin kysymyksiin ja haasteisiin joita tarkkailtava kokee omasta asemastaan kristinuskoa kohtaan. Ymmärtämällä erilaisia näkökulmia ja oppimalla niistä voidaan luoda välineitä spiritualiteetin tukemi-

seen. (Nuoret seurakuntalaisina 2012; Paavola 2008, 16-17.) Spiritualiteetilla tarkoitetaan hengellisyyttä ja hengellistä elämää, joka toteutuu käytännön harjoitteiden kautta. Tällaisia harjoitteita ovat esimerkiksi rukous, Raamatun lukeminen ja osallistuminen hengellisiin tilaisuuksiin, kuten messuun. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014b.) Herkkyys, ihmettely ja mysteeri ovat keskeisessä osassa spiritualiteettia (Tuominen 2005, 50).

Kontekstin huomioiminen auttaa esimerkiksi hartauspuhetta tai jumalanpalvelusta rakentaessa etsimään tapoja, sanoja ja käsitteitä joilla edistetään yhteenkuuluvuuden tunnetta ja annetaan mahdollisuus kohdata pyhä yhteisesti (Hakkarainen 2008, 35). Kirkko ja usko herättävät nykypäivänä ihmisille monenlaisia tunteita, joista valitettavan usein pelko, syyllistäminen, tuomitseminen ja ulkopuolisuus saavat jättäytymään seurakuntaelämän ulkopuolelle. Kirkon tarjoama maailmankuva vaikuttaa auktoriteetin sanelulta, johon ei osaa yhtyä. (Paavola 2008, 17-21.)

Huomioimalla nykyihmisen kontekstin voimme esittää tälle ymmärrettävällä tavalla kristinuskosta nousevia elementtejä. Tästä esimerkkinä toimivat kristillisessä perinteessä olevat vertaus- ja kielikuvat. Jos niiden sisältöjä ei voida selittää ymmärrettävästi kuulijalle, on kertomuksista menetetty paljon. (Hakkarainen 2008, 34-35.) Kyseleminen ja pohtiminen esimerkiksi siitä, mikä paikkakunnalla tai yhteiskunnassa tällä hetkellä tapahtuu, auttavat selvittämään nuorille ja nuorille aikuisille tärkeitä asioita (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 9).

4.1.1 Nuoret

Puhuttaessa nuoruudesta puhutaan ajasta jolloin ihminen siirtyy lapsuudesta kohti aikuisuutta. Sen alkamisen merkkinä pidetään tilannetta, jona lapsi alkaa tehdä omaan elämäänsä vaikuttavia itsenäisiä päätöksiä. (Paananen 2008, 22-23; Pruuki 2010b, 51-52.) Nuoruuden kolmena vaiheena pidetään 11-14 ikävuoden välille ajoittuvaa varhaisnuoruutta, 14-18 ikävuoden välille ajoittuvaa keskinuoruutta ja täysi-ikäisyydestä alkavaa myöhäisnuoruutta (Pruuki 2010b, 51-52).

Nuoren elämä on kamppailua muuttuvassa elämäntilanteessa. Kehossa tapahtuvat fyysiset muutokset aiheuttavat hämmennystä. Oman seksuaalisen identiteetin kehittyminen sekä itsenäistyminen ovat kaksi aktiivista ja merkittävää psyykkistä kehitystehtävää. Niiden suorittaminen vaatii vuosia aikaa. (Paananen 2008, 23, 25; Paananen & Tuominen 2002, 14.)

Nuori alkaa kysyä perustavanlaatuisia kysymyksiä joihin ihminen etsii vastauksia koko elämänsä ajan. Pohdintaan asettuvat kysymykset elämästä ja kuolemasta, yksinäisyydestä, vastuusta, vapaudesta ja oman elämän tarkoituksesta. Nuori kaipaa suuntaviivoja joiden kautta käsitellä ja etsiä vastauksia näihin kysymyksiin. (Paananen 2008, 34; Paananen & Tuominen 2002, 14.)

On mahdollista, että nuori kohtaa kasvukipujensa keskellä aiheita, joita hän ei osaa yksin käsitellä. Tällaisia teemoja ovat sairaus, kärsimys, kuolema, epäoikeudenmukaisuus, syrjintä ja epäonnistumiset omassa tai lähimmäisten elämässä. Kasvunsa tueksi nuori tarvitsee vertaistukea toisilta nuorilta sekä läsnäoloa ja kiinnostusta aikuisilta. Nuori tarvitsee tilaa koetellakseen omia fyysisiä rajojaan ja kykyjään. Tilaa tarvitaan myös henkisen kehityksen alueella, jossa tärkeää on päästä vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa. (Paananen & Tuominen 2002,

14, 19.) Paikka- tai yhteiskunnallisten tapahtumien pohdinta ja niistä kysymyksien esittämien auttavat selvittämään nuoren elämälle tärkeitä asioita (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 9).

Jokainen koti kasvattaa nuorta ja antaa tälle käyttäytymismalleja uskontoa ja uskonnollisuutta kohtaan. Ääripäinä ovat voimakkaasti uskontoon suhtautuvat kodit ja uskontoon kielteisesti suhtautuvat kodit. Seurakunta pystyy vaikuttamaan toimintansa vaikutuspiirissä olevaan nuoreen niin vahvistamalla kotona opittua uskoa tai tarjoamaan vaihtoehdon kielteiseen asennoitumiseen. (Pruuki 2010a, 224-225.)

Nuoren usko muokkautuu hänen kehityksensä mukana. Esille nousevat kysymykset ja ajatukset ovat osa kasvuprosessia. (Pruuki 2010b, 51.) Uskonnollisuuden ja olemassaoloon liittyvien kysymysten kautta nuori käy läpi ajatustyötä, jolla rakentaa omaa identiteettiään. Uskonnollisuus antaa nuorelle mahdollisuuden liittyä häntä suurempaan kokonaisuuteen yhteisön kautta ja liittää sen arvoja ja käytäntöjä omaan identiteettiinsä. (Paananen 2008, 34-35.) Nuori tosin kyseenalaistaa asioita, arvoja ja toimintatapoja etsiessään omia arvojaan ja uskonsa kohdetta (Paananen & Tuominen 2002, 19).

4.1.2 Nuoret aikuiset

Puhuttaessa nuorista aikuisista tarkoitetaan iältään 18-29 ikävuoden väliin jaottuvaa ryhmää joka koostuu nuorista miehistä ja naisista (Haastettu kirkko 2012, 163). Nuoret aikuiset ovat hyvin hajanainen ryhmä. Heihin lasketaan kuuluvaksi niin myöhäistä puberteettiaan läpikäyvät kuin aikuisuuden rooliin kasvaneet. (Elomaa & Seppälä 1989, 7-8.)

Nuorten aikuisten elämäntilanteet vaihtelevat hyvin paljon. Osa ryhmään kuuluvista asuu vielä vanhempiensa luona, toiset ovat muuttaneet omilleen tai perustaneet perheen. Ryhmään kuuluu niin opintojaan aloittavia kuin työelämässä vuosia toimineita ihmisiä. Keskimääräistä nuorta aikuista on vaikea määrittää. Heitä yhdistävä tekijä on nuoruuden lisäksi kasvu joka tähtää oman identiteetin muodostumiseen ja itsenäiseen aikuisuuteen. (Elomaa & Seppälä 1989, 8; Kirkkohallitus 2014.)

Nuorten aikuisten uskonnollinen identiteetti on avoin. He kokevat olevansa enemmän henkisiä kuin uskonnollisia. Usko nähdään henkilökohtaisena asiana. Nuori aikuinen kokee olevansa kristitty, mutta ei halua sitoutua instituution opetukseen. (Niemelä 2006, 55-56.) Tämä voi johtua pettymyksestä kirkon yleislinjaa ja kannanottoja kohtaan. Usein yhteys seurakuntaan katkeaa rippikoulun ja isotoiminnan jälkeen, sillä jatkumoa toiminnalle ei ole olemassa ja osallistuminen muuhun toimintaan koetaan epämieliseksi muuttuneen elämäntilanteen takia. (Niemelä 2007, 170.)

4.2 Hartauden elementit

Hartauksien tarkoituksena on tarjota nuoren hengelliseen elämään kasvua (Paananen & Tuominen 2002, 16). Tämä on myös Tulen kuvien lähtökohta. Tarkoituksena on tukea nuoren tai nuoren aikuisen hengellistä kasvuprosessia ja tarjota sille virikkeitä ja sisältöä.

Hartausmenetelmäni nojaa kolmeen peruspilariin toteutuksensa suhteen. Se pyrkii hiljaisuuden, rukouksen ja visuaalisuuden kautta esittämään käsittelemänsä aihekokonaisuuden ja tarjoamaan tilaa hartauden kohteelle käsitellä aihetta omien

tuntemuksiensa kautta. Tässä osiossa kerron näiden kolmen hartauselementin sisällöistä.

4.2.1 Hiljaisuus

Nykypäivän ympäristömme on täynnä ääntä. Ympäröivä maailma kuten liikenne, kaupungin elämä tai sähköiset viestimet synnyttävät sitä. Ääni ja melu ovat viestijä, joilla ihmisen käyttäytymistä koetetaan muokata viestin lähettäjän antamaan suuntaan, esimerkiksi suosimaan jotain tuotemerkkiä. Ihmiselle on luonnollista vetäytyä joskus hiljaisuuteen ja päästä tilaan jossa hän voi avoimesti ja läsnäolevasti kuulla ja nähdä ilman ympäristön häiriötekijöitä. (Rissanen 1998, 300-303; Hiljaisuuden ystävät 2013.) Hiljaisuus tarjoaa mahdollisuuden astua pois elämän kiireestä ja antaa tilaa etsiä elämän olennaisia ja merkityksellisiä sisältöjä (Hiljaisuuden ystävät 2013).

Hiljaisuuden voidaan ajatella olevan suomalaiselle luonnollinen luonteenpiirre. Vaitiolosta ja sisäänpäin kääntymisestä on mahdollista rakentaa hengelliselle elämälle positiivinen kasvualusta. Hiljaisuudessa on mahdollisuus antaa tilaa Jumalan läsnäololle. (Sisar Kristoduli 1998, 217, 228.)

Marjatta Jaanu-Schröderin toteuttamassa haastattelussa kuusi katolilaista ihmistä kertoi hiljaisuuden merkityksestä heidän elämässään. Haastatteluissa hiljaisuus koettiin mahdollisuutena pysähtyä Jumalan eteen ja irtautua arjen kiireistä. Sen ei tarvinnut tapahtua vain yksinäisyydessä tai hengellisissä kokoontumisissa. Arkipäiväisissä tilanteissa, kuten metrovaunussa, oli mahdollista löytää tilaisuus hiljentyä. Hiljaisuuteen kaivattiin, sillä sen koettiin virkistävän ja antavan voimavaroja arkeen. Jo messussa oleva pieni hetki hiljaisuutta merkitsi paljon. (Jaanu-Schröder 1998, 243-263.)

Hiljaisuuden tavoitteena on antaa levon, elämyksellisyyden ja hetkellisen pysähtymisen lisäksi kokonaisvaltainen mahdollisuus etsiä ja löytää itsensä virikkeiden ja suorituspainneiden keskeltä. Hiljaisuuden kautta ihminen voi oppia olemaan läsnä itsensä kanssa ja löytää aidon olemuksensa. (Hiljaisuuden ystävät 2013.)

Hiljaisuus voi toimia rukouksena. Sanattomassa rukouksessa ihminen on itse rukous ja rukouksen aiheet nousevat sydämen huokauksina. (Junkkaala 2003, 108-109.) Hiljaisuus tarjoaa tilaa irtautua maailman lukuisista häiriötekijöistä antaa Jumalalle mahdollisuuden toimia ihmisessä rukouksen välityksellä. Tämä tosin vaatii rukouksen lisäksi myös hiljentymistä rukousvastauksen vastaanottamista varten. (Hallesby 1989, 88-90.)

Hiljaisuus liittyi hartausmenetelmääni kokemuksen kautta. Hartauteen liitetään mielestäni usein osaksi musiikki tai ääni. Tulen kuvia toteuttaessa hiljaisuus on kuitenkin osoittanut toimivansa ääntä paremmin, sillä hartaustilanne rauhoittuu hiljaisuuden myötä ja antaa mahdollisuuden nauttia siitä kokonaisvaltaisesti. Hiljaisuus on myös kokemukseni perusteella tukenut kahta muuta elementtiä, sillä hiljaisessa hartaustilassa rukoukseen ja kynttilöiden muodostamaan visuaaliseen kuvaan on helpompi keskittyä ja pohtia niiden sisältöjä.

4.2.2 Rukous

Rukous on ihmisen vuorovaikutusta Jumalan kanssa. Sen tarkoituksena on avata keskusteluyhteys joko kokonaisuudessaan Pyhälle Kolminaisuudelle tai jollekin sen persoonalle. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014a.) Rukouksen ainoa edellytys on usko rukouksen vastaanottajaa kohtaan. Tämä tarkoittaa luottamusta Jumalan voimaan ja pelastustyön olemassaoloon. (Huovinen 2005, 69-70.) Rukous

ei vaadi erityistä paikkaa, aihetta tai aikaa. Sitä voi toteuttaa missä ja milloin tahansa, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Rukous voi olla sanallista tai se voi tapahtua hiljaisuudessa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014a; Huovinen 2005, 67-68.)

Rukous voi muodostaa ihmiselle taakan jos siitä muodostuu vain pakotettu suoritus. Tähän voivat johtaa tuntemukset ja ihanteet rukouksen pituudesta ja monisanaisuuden. (Junkkala 2003, 106.) Rukous tuntuu vaikealta sen muotoutuessa ponnisteluksi. Kehotus aktiiviseen rukoukseen on kohtuuton pyyntö, sen välttämiseen löytyy aina syy jostain. Jopa pieni rukous päivittäin tehdään ehkä vain siksi, että Jumala tuntuu käskevän rukoukseen ja olevan siitä niin tarkka. Tämä voi johtaa irtautumiseen rukousyhteydestä. (Hallesby 1989, 34-36.)

Rukouksen muuttuminen pakotteeksi voi johtua elämän ja rukouksen johdonmukaisuuden puuttumisesta tai tunteesta ettei oma rukous vastaa rukousihannetta (Stinissen 1996, 94). Rukouksen pakottaminen ja väärinkäyttö johtaa väsymykseen rukousta kohtaan. Sen ei tunneta aloittavan sisäisesti tai ulkoisesti mitään uutta tai saavan ponnistuksilleen vastaavaa hyötyä. Tällaisessa tilanteessa on ymmärrettävä rukouksen dynaaminen luonne. Rukous on elävä ja kehittyvä tapa joka muuttuu Jumalan johdatuksen kautta. Sen tavoitteena on syventää ja vakiinnuttaa yhteyttä Jumalaan. Ihminen voi pyytää Jumalalta opastusta rukoukseensa Pyhän Hengen kautta. Kasvaminen rukouksessa johtaa kypsään rukouselämään jossa näkyy rukoilemisen harjaantuminen ja kestävyys. (Hallesby 1989, 37-39; Stinissen 1996, 94-96.)

Nuorelle on hyvä antaa mahdollisuus osallistua erilaisiin ja monimuotoisiin rukouksiin, että tämä voisi oppia käyttämään rukousta monipuolisesti. Rukoukselle voi myös antaa apuvälineitä, esimerkiksi valmiita rukouksia, ikoneita, alttareita tai

rukoushelmiä. Tämä auttaa nuorta rukoilemaan, kun hän ei saa muotoiltua rukousta sanaksi. (Tuominen 2005, 43.)

Rukous on erottamaton osa hartautta. Tämän olen todennut ollessani mukana seurakuntatyössä. Rukous tosin jää usein mielestäni vain erilliseksi osaksi esimerkiksi hartauden loppuun. Se on oma osuutensa, johon erityisesti hiljennytään. Tulen kuvien toteutuksessa olen halunnut nostaa rukouksen suurempaan rooliin. Sen tarkoituksena on olla ainut hartaushetkessä tapahtuva puhe. Kysyvän ja pohtivan rukouksen olen kokenut menetelmälle parhaaksi, sillä ajattelen sen antavan hartauteen osallistuvalla mahdollisuuden omakohtaiseen kohtaamiseen hartausaiheen kanssa. Kyselevä rukous johtaa kysyjän etsimään vastauksia sisimmästään.

4.2.3 Visuaalisuus

Visuaalisessa oppimisessa oppiminen tapahtuu näkemisen kautta. Erilaiset tekstit, muodot, kuvat, värit ja asioiden ulkonäkö ovat tärkeitä elementtejä. Visuaalinen oppija keskittyy havainnollistaviin välineisiin. Asioiden näkeminen tai niiden sanallinen kuvailu auttavat häntä. (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 10.)

Visuaalisen viestinnän tavoitteena on tiedon välittämisen lisäksi antaa mahdollisuus hahmottaa kokonaisuuksia ja osoittaa asioiden keskinäisiä riippuvuuksia. Se antaa käsiteltävää aihetta kohtaan virikkeitä ja synnyttää mielikuvia ja tunnelmia. Visuaalisen elementin on tarkoitus herättää tunteita, mielipiteitä ja kysymyksiä. Visuaalinen elementti voi myös helpottaa asioiden muistamista. (Vuorinen 1993, 150.)

Tutkiessaan visuaalista elementtiä ihminen heijastaa sen kautta itselleen omia ajatuksiaan ja tuntemuksiaan. Visuaalisen virikkeen katseleminen on vuorovaikutus-

tilanne. Virike tarjoaa tietoon ja tunteeseen perustuvia viestejä, joita ihminen tulkitsee ja antaa merkityksiä kokemuksensa, tunnetilansa ja ympäristönsä kautta. (Vuorinen 1993, 159-160.)

Yksi tapa tarjota nuorelle tai nuorelle aikuiselle mahdollisuus kohdata pyhä on visuaalisten elementtien käyttö. Esimerkiksi kirkkotila ja sen arkkitehtuuriset elementit, alttaritaulu, ikonit tai kirkkotekstiilit palvelevat tätä tarkoitusta. Käytettävä kuva tai symboli voi pelkistää vaikean uskonnollisen kielen tunteen tai käsitteen ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Vuosien takaa nousevaa uskon äidinkieltä ja visuaalista virikettä tarjoavat myös kynttilät, niissä palava elävä tuli ja niiden tuottamat elementit, eli lämpö, valo ja tuoksu. (Rae 2008, 64-66, 69-70.)

Visuaalisuus liittyy hartausmenetelmäni luonnollisesti kynttilöiden kautta. Ilman kynttilöillä toteutettavaa kuvaa ei hartausmenetelmässäni olisi kuin hiljaisuus ja rukous. Kynttilät tarjoavat näkemisen kautta mahdollisuuden ihmetellä muodostunutta kuvaa ja pohtia kuinka puhuttu rukous siihen liittyy. Muodostunut kuva voi myös herättää ihmisen sisällä aivan uudentasoisia ajatuksia käsiteltävää aihetta kohtaan, joka ei olisi ollut mahdollista ilman visuaalista virikettä.

5 TULEN KUVAT-HARTAUSMENETELMÄ

Tässä luvussa kerron opinnäytetyöprosessissani syntyneen Tulen kuvat-hartausoppaan luomisesta (LIITE 1). Kerron kuinka oppaan työstäminen alkoi menetelmän prototyypin käsittelyn kautta, miten projekti muokkasi alkuperäistä hartausmenetelmää, kuinka opas koottiin yhdeksi dokumentiksi ja kuinka tuon dokumentin työstäminen eteni.

5.1 Prototyypistä kohti valmista tuotetta

Aloitin opinnäytetyöni kysymällä itseltäni mitä haluan prosessin toteuttavan ja muuttavan Tulen kuvissa. Menetelmä on kulkenut mukana jo vuodesta 2010, josta lähtien se on muokkautunut matkan varrella erilaisissa tilanteissa ja kohtaamisissa. Tästä kokemuspohjasta oli hartauden toteuttamiselle kehittyneet omat ominaispiirteensä joiden hahmottaminen sekä kehitystä vaativien kohtien etsiminen olivat ensimmäinen vaihe kehittämisprosessissa.

Tulen kuvien ominaisiksi elementeiksi sen alkuvaiheissa olivat muodostuneet rukouksen kaltainen puheosio, hiljaisuus ja kynttilänvalo hämärässä tilassa. Ilman näitä elementtejä ei hartausmenetelmää voinut mielestäni kutsua Tulen kuvaksi. Ne olivat olleet mukana jo ensimmäisestä hartaudesta lähtien. Ensimmäisestä hartaudesta alkaen mukana oli kulkenut myös kysymys siitä kuinka menetelmää tulisi käyttää, että se olisi mahdollisimman turvallinen hartauden pitäjälle sekä ympäristölleen. Lähtökohdaksi nousivat paloturvallisuuteen liittyvien tekijöiden selvittäminen. Hartausmenetelmän toteuttaminen tarvitsi itselleen tarpeeksi teoreettista tietoa siitä, miten kynttilöiden käyttäminen toteutuu mahdollisimman turvallisesti. Arvioin suurimman riskin menetelmässä olevan siinä miten ja mihin kynttilät

tulisi sijoittaa, sillä tulipalon alkamisen todennäköisin syy oli kokemukseni perusteella joko ympäröivän materiaalin tai vieretysten olevien kynttilöiden syttyminen ja siitä seuraava vaaratilanne.

Aloitin teoriaosioni kokoamisen ja löysin mielestäni yllättävän paljon tietoutta liittyen kynttilöihin. Saatu teoriatieto auttoi minua hahmottamaan paremmin sitä millainen tuote kynttilä on ja mitkä riskit sen käyttöön pääasiallisesti liittyvät. Koin positiivisena myös sen, että saatu tieto asetti selkeitä rajoja eikä ristiriitoja lähteiden välillä ollut. Tämä tarkoitti, että pystyin luottamaan lähteistä saamiini tietoihin. Saatua tietoa niin kynttilästä tuotteena sekä sen polttamiseen liittyvistä varmuustekijöistä, aloin keräämään tietoa tulipalosta ja kynttilöiden sammuttamiseen sopivista alkusammutusvälineistä. Tietoa löytyi paljon ja huomasin, että minun oli pakko asettaa rajoja sille mihin keskityn esimerkiksi alkusammutuksen kohdalla. Opinnäytetyöni kannalta koin tärkeäksi keskittyä niihin välineisiin ja toimenpiteisiin, joita itse hartauden pitäjä kykenee tarvittaessa käyttämään ja toteuttamaan.

Opinnäytetyöni kolmanteen lukuun kerätty tieto lopulta kattoi mielestäni tarvitsemiä tiedot paloturvallisuuden osalta, joten pystyin siirtymään kohderyhmää käsittelevään tiedonkeruuseen. Keräsin kokoon tietoa yleisesti nuorten ja nuorten aikuisten elämästä. Tämä johtui siitä, että halusin täsmentää esimerkiksi hartausmenetelmäni rukouspuheessa kohderyhmän huomioimisen tärkeyttä ja sen synnyttämää mahdollista polkua dialogille, joka syntyy ihmettelyn ja kysymysten kautta. Teoriatiedon kerättyäni pystyn aloittamaan sen prosessoinnin opastani varten.

5.2 Toimintaohjeistuksen laatiminen

Toimintaohjeistuksen laatimisen aloitin käymällä läpi saamaani teorian tietoa ja jaottelin sen erilaisiin kokonaisuuksiin, kuten paloturvallisuuteen ja yleishyödylliseen tietoon kynttilöiden käytöstä. Tämän lisäksi jaottelin myös henkilökohtaiselta kokemuspohjalta kerääntyneen tiedon erilaisiin kokonaisuuksiin. Tämän jaottelun avulla sain selvennettyä itselleni, mistä tietoa oli ja mikä siitä oli oppaan kannalta hyödyllistä. Päädyin jakamaan oppaan neljään pääotsikkoon.

Ensimmäiseksi osioksi muodostui Tulen kuvat-hartauden esittely, joka koostui menetelmän kuvauksesta sekä yleisistä ohjeista hartausmenetelmän käyttöön. Tässä osiossa kerroin myös siitä, mille käyttäjäryhmälle hartaus on pääasiassa tarkoitettu sekä hyödyntäen saamaani tietoa kontekstuaalisesta teologiasta kerroin kuinka menetelmää voi soveltaa erilaisille kohderyhmille.

Toiseksi osioksi oppaaseen muotoutui paloturvallisuutta käsittelevä osuus. Koin tärkeäksi sijoittaa paloturvallisuusosion oppaan alkuun, sillä ajattelin sen tulevan paremmin huomatuksi ja luetuksi sijoitettuna menetelmää syventävien lukujen edelle. Paloturvallisuuden hallitsevaksi osuudeksi nousi keskittyminen kynttilöihin ja siihen, kuinka niiden kanssa tulee toimia niin sijoittelussa kuin käytössä. Tulipaloon varautuminen ja toimenpiteen sen sattuessa yhdistyivät hartaustilaa ja alkusammutusta käsittelevissä alaotsikoissa, sillä kerätty tieto soveltui osittain molempiin ryhmiin. Tästä syystä päädyin kertomaan hartaustilaa käsittelevässä alaluvussa hieman alkusammutusvälineistä ja siitä mitä hartaustilasta pitää etukäteen tietää ja huomioida paloturvallisuuden näkökulmasta. Alkusammutusta käsittelevässä alaluvussa painotus oli puolestaan etukäteisvarautumisen tärkeydessä eli hätätilanteeseen varautumisessa ja toimimisessa.

Kolmannen osion otsikoksi valitsin ”Hartaudenpitäjän pakin”. Osion tarkoituksena oli tutustuttaa hartauden käyttäjä menetelmän vaatimaan välineistöön sekä niiden kautta syventää esimerkiksi paloturvallisuuden merkitystä ja esiintuloa hartauteen valmistautumisen kautta. Lisäksi osion lopussa oli kerättynä muutamia tietoisukuja, joilla helpottaa hartauden etenemistä ja välineistön pitkäikäisyyttä. Välineistön valinnassa henkilökohtaisen kokemuksen ja uuden opitun tiedon yhdistyminen näkyivät minulle selkeimmin. Keräämäni teoria täydensi ja vahvisti valintojani. Paloturvallisuuden huomiointi kasvoi lisäämällä välineisiin sammuuspeite. Kaasusytytin osoittautui kynttilöiden pitkäikäisyyden ja puhtaan palamisen kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi. Kynttiläalustoista saatu tieto selvensi millaisia ja mistä materiaaleista valmistettuja alustoja kynttilöiden kanssa tulee suosia.

Viimeinen osio oppaassani oli varattu esimerkkihartauksille, joita toteutin kahdeksan kappaletta. Esimerkkihartauksissa tavoitteenani oli esittää mahdollisimman monipuolisesti erilaisia Tulen kuva-hartauksia. Tämän osion kautta oppaan aiemmin esitetty tieto yhdistettiin käytännössä toteutettaviin hartauksiin.

5.2.1 Esimerkkihartaudet

Esimerkkihartauksien toteuttamisessa ensimmäinen vaihe oli päättää hartauksien aihealueen rajat. Tavoitteena oli asettaa selkeä rajaus, jonka kautta hartauksia alkaisi kehittää. Pohdin esimerkkihartausten teemoittamista esimerkiksi kirkkovuoden tai uskonelämästä nousevien aihepiirien kautta, mutta koin sen olevan liian laaja rajaus ollakseen toimiva ohjeistustani varten. Siitä syystä päädyin katsomaan rajausta oppaan toimivuuden näkökulmasta ja asettamaan hartauksien rajoitukseksi menetelmän vaiheittain kasvavan oppimisen. Tämä tarkoittaa, että esimerkkihartaudet rakennettiin seuraamaan kasvavaa vaikeustasoa. Vaikeustasojen kri-

teereinä olivat käytettävien kynttilöiden määrä ja kuvan suuruus sekä hartauden kokonaispituus. Tämä antaa menetelmään tutustuvalla mahdollisuuden kokeilla hartautta aluksi pienen kokonaisuuden kautta ja siirtyä siitä eteenpäin suurempiin hartauskokonaisuuksiin käyttökokemuksen kasvaessa.

Saatuani esimerkkihartausten rajat selville aloin keräämään kokoon aiheita joista voisin toteuttaa hartauksia. Aiemmin toteutetuista Tulen kuva-hartauksista minulla oli olemassa kolme hyväksi koettua hartautta, jotka päätin sisällyttää tähän listaan. Niiden nimet valmiissa oppaassa ovat ”Sinä meissä kaikissa”, ”Hoosianna” sekä ”Eilen, tänään ja huomenna”. Lisäksi löysin siviilipalvelukseni aikana tekemäni luonnoksen eräästä pitämättömästä Tulen kuva-hartaudesta, joka päättyi jatkokehittelyyn. Sen nimeksi oppaaseen tuli ”Kilpi”. Nämä hartaudet olivat kooltaan vaihtelevia sekä teemoiltaan erilaisia, mikä oli esimerkkihartausten monipuolisuuden kannalta hyvä.

Uusien hartauksien ideoinnin aloitin keräämällä listan erilaisista aiheista ja kristillisistä symboleista sekä vertauskuvista. Aihepiirien puolesta minulla oli koossa hartaudet liittyen kristittyjen yhteyteen Jeesuksessa, palmusunnuntain ja ensimmäisen adventtisunnuntain tapahtumista, Pyhästä Hengestä sekä Jumalan varjeluksesta ihmisen kaikkina elinpäivinä. Näiden aiheiden joukkoon nousivat kerätyn aihelistan rajaamisen jälkeen synty, Jeesuksen olemus ihmisenä ja Jumalana sekä Jeesuksen ymmärrys inhimillisiä tunteita ja kärsimystä kohtaan. Symboleiden ja vertauskuvien joukosta sain idean Iktys-symbolin ja tuhlaajapoikavertauksen yhdistämisestä.

Aloitin uusien hartauksien ideoinnin etsimällä kysymyksiä, joita aihe antaa. Tavoitteenani oli pyrkiä lähestymään annettavaa aihetta kyselevällä ja pohtivalla näkökannalla, josta saisin luotua Tulen kuvalle ominaisen kyselevän ja pohtivan

olemuksen. Tämän jälkeen aloin hahmottelemaan mielessäni kuviota, joka parhaiten kuvaisi käsiteltävää aihetta. Koska ”Kilpi” ja ”Eilen, tänään ja huomenna” hartaudet vastasivat monimutkaisten kuvioiden tarpeisiin päädyin kuvaamaan uusia hartauksia yksinkertaisilla ja helpoilla kuvioilla saadakseni esimerkkihartauksien joukkoon vaihtelevuutta ja monipuolisuutta.

Suunniteltuani hartauksien kuviot kynttilöille aloin kirjoittamaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä lauseiden muotoon, joista työstin esimerkkihartauksien tekstiosuudet. Pohjana teksteille pyrin pitämään kyselevää ja pohtivaa otetta. Tekstien valmistuttua oli vuorossa niiden yhdistäminen kuvioon ja rytmityksen etsiminen kynttilöiden sytyttämisen ja tekstin lukemisen välille. Tässä vaiheessa kävin läpi myös aiemmin toteutetut hartaudet muokaten niiden tekstejä tarvittaessa.

Esimerkkihartauksien valmistuttua kuvioiden ja tekstien osalta aloin sijoittamaan niitä opasvihkoon. Koin toimivaksi tavaksi sijoittaa esimerkkihartauden kahdelle sivulle niin, että ensimmäisellä sivulla oli hartauden ohjeistus kirjallisesti ja toisella sivulla kuvallisesti täydennettynä. Tässä poikkeuksen teki hartaus nimeltään ”Ihminen ja Jumala”, sillä sen ohjeistus mahtui yhdelle sivulle. Kirjoitin ohjeet ja toteutin kuvat käyttäen Microsoft Word-ohjelmiston piirtotyökalua ja liitin valmiit ohjeistukset oppaaseen.

5.2.2 Graafisesta työstöstä

Graafisen työstön toteuttaminen alkoi suunnittelutyöllä. Minun oli päätettävä millaiseen muotoon oppaani toteutan. Vaihtoehtoja oli paljon niin pienestä kirjasesta aina PowerPoint-diasarjaan, mutta päädyin lopulta vaihtoehtoon joka mielestäni parhaiten kuvasi menetelmän uusiutumista aina uuden hartaudenpitäjän käsissä. Päädyin toteuttamaan oppaan tulostettavana PDF-dokumenttina. Sähköinen asia-

kirja on helppo siirtää ja jakaa eteenpäin. Tämän lisäksi se on mahdollista kuljettaa mukana mobiililaitteilla tai tulostaa kansioksi. Se on myös helppo täydentää omilla hartauksilla ja koota kokoon muiden hartaudentekijöiden tuotosten kanssa.

Päätettyäni oppaan pääasiallisen ulkomuodon oli vuorossa asiasisältöjen jaottelun ja tekstimuotoilun aika. Jaottelu toteutui pääasiassa aiemmin mainitun teoriatiedon jakamisen kautta, mutta oppaan muotoilun kannalta minun oli jaoteltava toteutetut tekstiosiot ja muotoiltava tekstin ulkoasu. Pidin tärkeänä toteuttaa opas mahdollisimman kevyenä ja helposti luettavana, mutta myös asiallisena ja vakavasti otettavana. Valitsin tekstin kirjasimeksi Garamond-fontin, sillä se oli mielestäni oppaan kokonaisvaltaiseen tunnelmaan sopivin. Tekstit jaottelin oppaaseen niin, että oppaan antama tiedon määrä vaihteli keveiden ja suurien tekstimäärien välillä. Tämän koin antavan oppaalle rytmillistä vaihtelua ja lukijalle tilaa hengähtää erityistä tarkkaavaisuutta vaativien lukujen, esimerkiksi paloturvallisuusosion aikana.

Oppaan kuvitusta suunnitellessani minun oli päätettävä, millaisia kuvia haluan käyttää. Oli tarve ratkaista, mikä olisi tulostettavuuden kannalta paras ratkaisu. Valokuvien kautta toteutettu vaihtoehto olisi ollut mahdollinen siinä tilanteessa, että olisin toteuttanut oppaan värillisenä. Väritulosteiden ongelmana oli mielestäni kuitenkin se, että ne asettivat liikaa rajoitteita jaettavuudelle. Mustavalkotulosteet onnistuvat käytännössä kaikilta tulostimilta, mutta väritulosteet vaihtelevat laadullisesti ja kustannuksellisesti tulostimien välillä. Kaikkialla väritulosteiden toteuttaminen ei ole edes välttämättä mahdollista. Harmaasävyiset valokuvat olivat yksi mahdollinen vaihtoehto, mutta koin etteivät ne olleet esteettisesti kaunis lisä oppaaseen. Tästä syystä päädyin mustavalkoiseihin piirroskuviin.

Piirroskuvat toteutin paksulle A2-kokoiselle piirropaperille. Hahmottelin kuvat lyijykynällä ja tämän jälkeen jäljensin ääriviivat mustalla tussilla. Paksun ja suuren paperin käyttö oli hyödyllistä siksi, ettei tussi päässyt leviämään piirtäessä ja kuvat oli mahdollista toteuttaa suuremmassa koossa. Tämä helpotti digitaalisen käsittelyn vaihetta.

Kuvat piirrettyäni skannasin ne ja muokkasin tietokoneella käyttäen GIMP 2-nimistä kuvankäsittelyohjelmaa. Muokkausvaiheessa säädin kuvien värimaailman absoluuttiseen mustaan ja valkoiseen ja tein kuvien taustasta läpinäkyvän, näin mahdollistaen kuvien sijoittelun päällekkäin. Lisäksi parantelin tarvittaessa kuvien haalistuneita ääriviivoja ja korjasin piirrosvaiheessa tulleita virheitä.

Toteutettuani kuvituskuvat koin, että opas tarvitsee vielä kuvitusta sivujen taustalle. Taustalla oleva elementti ei kuitenkaan saanut olla liian monimutkainen, sillä mielestäni se olisi alkanut taistella kuvituskuvien kanssa tilasta. Ratkaisun tähän tilanteeseen löysin opinnäytetyöni muistiinpanovihkon sivuista. Olin piirtänyt aiemmin joitain luonnoksia kuvituskuvista ruutupaperille ja huomannut piirroksien ja ruudukon toimivan yhdessä. Tästä syystä päädyin kokeilemaan ruudukkokuviota oppaaseen. Toteutin yksinkertaisen mustan ruudukkokuvion tietokoneella, vaalensin mustan värin vaaleanharmaaksi ja rajoitin kuvion kolmion muotoon. Toteutetun graafisen elementin sijoitin kokeilumielessä ensimmäisen luvun alussa sivun oikeaan yläreunaan ja luvun lopussa sivun vasempaan alareunaan. Mielestäni ruudukkokuvio oli toimiva lisä ja se rytmitti sisällön vaihtumista, joten lisäsin opasvihkoon mukaan.

6 ARVIOINTI

Tässä osiossa kerron hartausoppaani arviointiprosessista sekä olen kerännyt koon tiivistelmän saadusta palautteesta. Arvioin myös opasta omalta näkökannaltani sekä saadun palautteen pohjalta.

Valmiin hartausoppaan arvioinnin toteutin kyselylomakkeen avulla. Keräsin vapaaehtoisia arvioitsijoita jättämällä 1.4.2014 ilmoituksen Facebook-ryhmään ”Yhteisöpedagogi-nuorisotyönohjaaja”. Arvioijiksi hain nuorisotyössä toimivia työntekijöitä, sillä halusin saada palautetta hartausmenetelmäni pääasialliselta käyttäjäryhmältä. Viisi ihmistä ilmoitti halukkuutensa olla arvioijana opasvihkolle. Halukkaille arvioitsijoille ilmoitin opasvihkon valmistuvan 13.4. mennessä ja arviointiajaksi 14.4.-20.4. välisen ajan. Opasvihkon mukaan toteutin arviointikaavakkeen (LIITE 2) jonka lähetin arvioitsijoille sähköpostitse. Viidestä arvioitsijasta neljä palautti vastauslomakkeen.

6.1 Palautearviointi

Hartausmenetelmä kokonaisuutena koettiin käyttökelpoiseksi. Pääasiallinen painotustyö nuorisotyöhön koettiin sille ominaiseksi kentäksi. Menetelmä koettiin myös mahdolliseksi koulutyön tai varhaisnuorisotyön parissa. Menetelmän eduksi nähtiin sovellettavuus.

Ohjeistus koettiin pääasiassa selkeäksi ja antavan hyvät valmiudet menetelmän käyttöön. Sen koettiin antavan tarkat ohjeet menetelmän toteuttamiseen kokonaisuuden kannalta. Yksi palautteista kertoi olevan mahdollista antaa menetelmä

isosten käyttöön sen selkeyden takia. Hartaudenpitäjän pakki-osio sai erityis-maininnan sen syventävästä otteesta menetelmän käsittelyyn. Maallikolle hartausohjeistus koettiin kuitenkin vaikeaksi.

Mahdollisiksi paikoiksi käyttää hartausmenetelmää nostettiin varhaisnuorisotyö ja kerhonohjaajakoulutus, isoskoulutus sekä nuorten toiminta esimerkiksi leirien tai nuorteniltojen osalta. Menetelmä koettiin myös mahdolliseksi käyttää soveltamalla koulujen aamuhartaudessa tai kehitysvammaisten parissa.

Hartausoppaan paloturvallisuusosio ja yleinen suhtautuminen paloturvallisuuteen koettiin kattavaksi ja tärkeäksi. Paloturvallisuutta vaalivat ohjeet nähtiin selkeinä ja tarpeeksi laajana synnyttämään tarve sen huomioonottamisesta. Paloturvallisuuteen tähtäävän luvun sijaintiin koettiin ristiriitaisia tunteita. Se koettiin olevan niin oikealla paikallaan ennen hartauteen syventymistä, mutta toisaalta myös katkaisevan hartauden käsittelyn. Osioon toivottiin myös hieman muokkauksia. Esimerkiksi palamattomista alustoista koettiin käsiteltävän turhan pitkästi ja kynttilöiden loppuun polttamisesta varoittava ohje koettiin tarpeettomaksi.

Oppaan ulkoasu ja rakenne koettiin selkeäksi ja miellyttäväksi lukea. Kuvia koettiin olevan tarpeeksi eikä opas ollut rakenteeltaan liian tiheä. Esimerkkihartausten kohdalla esille nousi mieltymys saada hartauden kaavakuva ennen varsinaista tekstiosiota. Esimerkkihartauksiin toivottiin myös ohjeistuksen ja rukouspuheen erottamista esimerkiksi erilaisella kirjasimella. Yhden arvion mukaan hartauksien kaavakuvia olisi voinut pienentää.

Esimerkkihartaudet koettiin arvostelijoiden taholta tuoreiksi ja käyttökelpoisiksi. Yksi arvioitsijoista nosti esille, etteivät sanavalinnat rukouspuheessa tuntuneet omaan suuhun sopivilta, mutta näki niiden olevan pohjana omalle toteuttamiselle.

Hartauden puheosioista nousi esille, että niiden koettiin olevan toisinaan vaativia. Tällaiseksi tilanteeksi koettiin esimerkiksi tilanne, jossa tarpeellista olisi opetella hartauspuhe ulkoa. Tosin tämän koettiin kysyvän hartaudenpitäjältä asennoitumista hartautta kohtaan. Hartaus koettiin myös tässä vaiheessa helpommaksi toteuttaa kahdestaan, jolloin toinen hartaudenpitäjä lukisi tekstit ja toinen sytyttäisi kynttilät. Tämän koettiin olevan myös hyvä tapa välttää ohjeistuksen syttyminen toiminnan aikana. Hartauksille olisi toivottu myös arviota kestosta.

Oppaan käytön kannalta sille ehdotettiin muutaman tyhjän sivun lisäämistä loppuun, joka antaisi tilaa omille hartauksille ja mahdollisia ehdotuksia alku- ja loppurukouksiksi. Esimerkkinä ehdotettiin Herran siunauksen lisäämistä. Oppaalle koettiin toimivaksi saada se tukevalle paperille, sillä paperimonisteen koettiin olevan lyhytikäinen käytettävyydeltään. Oppaan pohjalta koettiin myös mahdolliseksi antaa hartauteen osallistuville mahdollisuus osallistua menetelmän käyttöön esimerkiksi kuvan rakentamisessa. Oppaaseen ehdotettiin myös lisättäväksi esimerkiksi loppusanoja.

6.2 Oma arviointi

Kehitystä ajatellen hartausmenetelmäni sai prosessista paljon. Koen, että sain ratkaistua paloturvallisuuteen liittyviä riskejä ja koottua ohjeistukseen kattavan määrän tietoa menetelmän turvallista käyttöä varten. Tätä näkemystä tukee myös saatu palaute. Käytettävyyden kannalta menetelmä siis kehittyi prosessin aikana. Omissa ajatuksissa mukana kulkenut menetelmä muotoutui paperille toimivaksi oppaaksi, jolla on saadun palautteen perusteella mahdollisuus muokkautua käytettäväksi hyvin laajasti nuorisotyön ja muiden työalojen kentällä. Sen valmiudet toimia yllättivät, sillä palautteesta löytyi luottamusta antaa menetelmä jopa iso-
sten käytettäväksi.

Menetelmän arvioinnin kannalta tajusin liian myöhään, etten ollut missään vaiheessa kertonut arvioitsijoille suunnitelmaani hartausmenetelmän käytöstä tulostettavana kansiona tai mobiililaitteissa kulkevana tiedostona. Tämä olisi antanut mahdollisuudet arvioida menetelmän kuljetettavuutta ja käyttömukavuutta paremmin. Tältä osin voin vain perustaa arvioni henkilökohtaiseen kokemukseen toimivuudesta. Itselleni kansion tai tablet-laitteen käyttäminen hartautta toteuttaessa tuntuu luontaiselta ja helpolta tavalta.

Aikaisemman kokemuksen ja uuden opitun tiedon yhdistäminen sujui prosessissa mielestäni helposti. Menetelmä oli itselleni melko selvä, joten tarvittavan tiedon kartoittaminen ei vaikuttanut ongelmalliselta. Vaikeuksia tiedon keräämisessä aiheutti oppaan rajojen sisällä pysyminen. Jouduin välillä pohtimaan vakavasti mikä tieto oppaan kannalta on oleellista ja tärkeää.

Olen tyytyväinen oppaan graafiseen ulkonäköön ja kokonaisuuteen. Mielestäni kuvituskuvat toimivat hyvin, antaen oppaasta helposti lähestyttävän tunteen. Graafisten elementtien toteuttaminen ja muokkaaminen ei ollut mielestäni haastavaa, sillä aiemman koulutukseni (artesaani-käsityömuotoilija) ansiosta minulla oli kattava tietotaito työskentelyä kohtaan. Toisaalta edelliseen ammattiini liittyvä ylpeys kertoo, että graafisen toteutuksen olisi voinut toteuttaa myös paljon paremmin ja monipuolisemmin. Ongelmaksi tätä kohtaan liittyi välineiden puuttuminen. Esimerkiksi 3D-mallinnuksen hyödyntäminen olisi ollut mahdollista jos käytössä olisi ollut ohjelmisto jolla tätä olen tottunut tekemään. Huomioiden käytettävissäni olleet välineet ja työtilat olen kuitenkin tyytyväinen tulokseen.

Esimerkkihartausten kohdalla olisin toivonut saavani lisää aikaa. Ideoita minulla oli valtava määrä, mutta niiden jalostamiseen ei riittänyt aikaa. Olisin toivonut

voivani valmistaa esimerkkihartauksia vähintään kymmenen kappaletta, mutta oppaan valmiiksi saamisen takia minun oli tyydyttävä kahdeksaan hartauteen. Koen kuitenkin, että sain hartauksilla avattua menetelmän periaatteita hyvin ja annettua sopivasti esimerkkejä siitä miten pieni tai suuri Tulen kuva voi menetelmänä olla. Esimerkkihartauksiin olisin tosin kaivannut vielä esimerkkejä hartauksista, joissa käytetään esimerkiksi lyhtyjä tai muita erilaisia kynttilöiden lisätuotteita. Tällaisten hartauksien puuttuminen tosin johtuu aiemmin mainitusta ajan loppumisesta.

Oppaan kehittämisen kannalta saadussa palautteessa oli käyttökelpoisia ehdotuksia, mutta myös vaihtoehtoja, joita en itse kokenut menetelmälle tarpeelliseksi. Esimerkiksi alku- ja loppurukousten lisääminen on yksi vaihtoehto, jota oppaaseen voisi lisätä, mutta niiden täytyisi olla yksilölliset jokaiselle hartaudelle. Tämän tosin voisi toteuttaa myös erillisellä osiolla, jossa annettaisiin esimerkkejä siitä millaisia rukoukset voisivat olla. Täysin valmiiden rukousten, kuten Herran siunauksen lisäämistä oppaaseen en pitänyt luontevana, sillä menetelmän tavoitteena on edistää omakohtaista ja hartaudenpitäjistä nousevaa rukousta. Tyhjät sivut hartausoppaan lopussa tuntuivat mielestäni myös sopimattomilta, mutta tämän voisi toteuttaa esimerkiksi ruudukolla johon omia hartausideoitaan voisi suunnitella ja piirtää. Tiettyä ristiriitaa aiheutti paloturvallisuusosin sijoittaminen. Mielestäni sen oikea paikka on sen nykyisessä kohdassa, sillä siinä se kehottaa lukijaa tutustumaan hartauden kannalta oleelliseen tietouteen ennen toteuttamista.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi on nyt omalta osaltani päättymässä. Jäljellä on enää pysähtymisen paikka. On aika kysyä mitä prosessi minulle lopulta opetti?

Tulen kuvien hartausoppaan toteuttaminen opinnäytetyönä oli minulle mieluista prosessi. Se tarjosi mahdollisuuden työskennellä minua kiinnostavan aiheen parissa ja toteuttaa jotain konkreettista. Olen tyytyväinen lopulliseen tuotteeseen, joka prosessin kautta syntyi. Se vastaa mielestäni lähtökohtaisia tavoitteita. Opas on käyttökelpoinen väline nuorisotyöhön, joka tarjoaa mahdollisuuden käyttää tuttuja välineitä, kynttilöitä, uudella tavalla. Se on rakenteeltaan selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus, joka kattaa laajasti niin menetelmän mahdollisuudet kuin turvallisuustekijät.

Opinnäytetyöprosessin kannalta elin hyvin mielenkiintoisia aikoja. Positiiviseksi ongelmaksi itselleni muodostui yllättävä käänne henkilökohtaisessa elämässä töiden muodossa. Tämä pakotti tarttumaan opinnäytetyöhön tavallista tiukemmalla aikataululla. Kiire väistämättä vaikutti prosessiin. Se aiheutti päänvaivaa ja stressiä saada työ valmiiksi ajoissa, mutta mielestäni sain pidettyä kokonaisuuden hallinnassa loppuun asti. Jos opinnäytetyö olisi saanut enemmän aikaa toteuttamiensa, olisin todennäköisesti päässyt tekemään siitä kokonaisuutena laajemman ja laadukkaamman. Lisäaika olisi tarjonnut mahdollisuuksia luoda enemmän esimerkkihartauksia, korjata ja kehittää opasta ja antanut mahdollisuuden kokeilla kehittyntä menetelmää käytännön tilanteissa.

Olen kuitenkin tyytyväinen nykyiseen tuotteeseeni. On ollut ilo nähdä kuinka itse luomani menetelmä viimein saavutti muodon jonka olen sen haaveillut tavoittavan. Valmis opas tuottaa minulle iloa. Nyt menetelmä ei ole enää vain oman pääni

sisällä oleva idea, vaan konkreettinen ja toteutettava menetelmä jonka pystyn jakamaan eteenpäin.

Toisaalta valmis opas myös kuvastaa kokonaisuudessaan kaikkea yhteisöpedagogikoulutuksen aikana oppimaani. Tuohon yhteen työhön olen ammentanut laajasti kaikkea nykyisten opintojeni matkalla mukaan tarttunutta, päässyt käyttämään edellisen koulutukseni tuloksia edistämään prosessia ja lopulta soveltanut kaikkea sisäistä tietotaitoani luodakseni valmiin tuotteen. Tämä opinnäytetyö ei ole vain siitä saatavien opintopisteiden kokoinen. Se on kunnianosoitus tätä suurta ja mahdollavaa matkaa kohtaan joka on viimein tuonut minut yhteisöpedagogiksi valmistumisen kynnykselle.

Mitä Tulen kuville tulee tapahtumaan nyt, kun opasvihko on valmis? Mielessäni on ollut muutamia ideoita, joita mahdollisesti lähdän toteuttamaan menetelmän kanssa. Ensimmäisenä tavoitteena on saada menetelmä esille julkisesti. Tähän tarkoitukseen olen ajatellut hyödyntää internetin mahdollisuuksia tiedon levittämiseen. Tulen kuville olisi otollista löytää paikka, jossa se pääsee työntekijöiden tietoisuuteen. Toinen tavoite on saada Tulen kuvien ympärille kerääntymään yhteisö. Tämä vaatii verkkopalvelua jossa käyttäjäkunta pystyy jakamaan omia tuotoksiaan ja kommentoimaan toisten töitä. Eräänlainen Tulen kuvat-portaali olisi mainioin muoto, jossa tämä saisi toteutua. Voi olla, että menetelmä aloittaa tämän matkan pienimuotoisesti. Esimerkiksi Facebook-ryhmä voisi olla potentiaalinen vaihtoehto. Ajan kanssa ja käyttäjäkunnan kasvaessa menetelmä voitaisiin siirtää omaan verkkopalveluunsa, esimerkiksi omille internetsivuilleen, johon koottaisiin kokoon edellä mainittuja menetelmän käyttäjien tuotoksia. Tämän prosessin toteuttaminen tosin vaatii aikaa ja tutkimusta parhaan ja soveltuvimman palvelun löytämiseksi. Voin kuitenkin luvata, etteivät Tulen kuvat tule jäämään unholaan.

LÄHTEET

- Arvonen, S. & Tuisku, E. 2006. Joka kodin turvavinkit. Helsinki: Multikustannus Oy.
- Elomaa, R. & Seppälä, O. 1989. Yhtä aikaa nuori ja aikuinen. Mitä se on? Teoksessa K. Ranttilä (toim.) TILAA!!! Nuori aikuinen seurakunnassa. Helsinki: Kirkon nuorisotyön Keskus, 7-13.
- European Candle Association. 2014a. History of candles. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.eca-candles.com/index.php?rubrik=26&topnav=6&sprach_id=en. Luettu 19.3.2014.
- European Candle Association. 2014b. Safety advice and candle care. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.eca-candles.com/index.php?newsid=97&sprach_id=en&rubrik=28&topnav=6&sprach_id=en&SID=v6153726of5g909flf3v026736. Luettu: 19.3.2014.
- Haastettu kirkko. 2012. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. PDF-dokumentti. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf). Luettu 10.4.2014
- Hakkarainen, R. 2008. Uskon äidinkieli. Teoksessa J. Koivisto & A. Mäkinen (toim.) Elämän makuinen messu. Helsinki: Nuorten Keskus, 34-43.
- Hallesby, O. 1989. Rukouksen ihmeellinen maailma. Kauniainen: Perussanoma.
- Heikkilä-Kauppinen, M. & Kauppinen, T. 2003. Rakennusten paloturvallisuus & paloturvallisuus korjausrakentamisessa. Helsinki: Edita.
- Hiljaisuuden ystävät. 2013. Hiljaisuus. Viimeinen villitys vai ikiaikainen voiman lähde? Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hiljaisuudenystavat.fi/hiljaisuudesta/kirjoituksia-artikkeleita/54-viimeinen-villitys-vai-voiman-laehde>. Luettu 9.4.2014.
- Huovinen, P. 2005. Rukous kannattaa. Voiko rukous parantaa? Helsinki: WSOY.

Jaanu-Schröder, M. 1998. Arjen hiljaisuutta etsimässä. Teoksessa T. Lappalainen (toim.) Hiljaisuuden etsijöitä. Ihmisiä elämän perimmäisten kysymysten äärellä. Juva: WSOY, 241-263.

Junkkaala, E. 2003. Miten rukoilla. Askelia rukouksen maailmaan. Helsinki: Kirjapaja.

Kirkkohallitus. 2014. Sakasti. Nuoret aikuiset. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content299A16>. Luettu 9.4.2014.

Koivisto, J., Paalanne, H. & Siukonen, A. 2010. Ihan sama eilen, tänään ja ikuisesti. Opettajan opas. Helsinki: Lasten Keskus.

Lempiäinen, P. 2002. Kuvien kieli. Vertauskuvat uskossa ja elämässä. Helsinki: WSOY.

Martiskainen, S. 2014. Miten kynttilöitä polttava voi huolehtia paloturvallisuudesta? Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.lahitapiola.fi/www/Tapiola_ryhma/Lehdistopalvelut/Uutiset/Asiantuntijat+neuvovat/Miten+voi+huolehtia+paloturvallisuudesta+kynttiloita+poltettaessa.htm. Luettu 20.3.2014.

National Candle Association. 2008. Candle safety rules. Pdf-dokumentti. Saatavissa: http://candles.org/pdf/Candle_Safety_Rules.pdf. Luettu 19.3.2014.

National Candle Association. 2014. The Science of Candles. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://candles.org/candlescience.html>. Luettu 19.3.2014.

Niemelä, K. 2006. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon. Teoksessa T. Mikkola, K. Niemelä & J. Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. 2. painos. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 43-65.

Niemelä, K. 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkittävydestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Nuoret seurakuntalaisina. 2012. Kehittämissasiakirja. Kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. PDF-dokumentti. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf). Luettu 10.4.2014

Paananen, T. 2008. Ihana, kipeä nuoruus. Naamion takana ahdistus ja elämänilo. Teoksessa H. Pruuki (toim.) Nuoren sielunhoidon käsikirja. Helsinki: Lasten Keskus, 21-37.

Paananen, T. & Tuominen H. 2002. Aarre. Isokouluttajan opas. Helsinki: Lasten Keskus.

Paavola, A. 2008. Elämän erilaiset saappaat. Kontekstuaalisuus jumalanpalveluksessa. Teoksessa J. Koivisto & A. Mäkinen (toim.) Elämän makuinen messu. Helsinki: Nuorten Keskus, 16-24.

Paroc Group. 2014. Yleistä tietoa paloista. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.paroc.fi/knowhow/palo/yleista-tietoa-paloista->. Luettu 3.4.2014.

Partanen, M. 2006. Kodin turvaopas. Latvia: Helmi Kustannus.

Pruuki, L. 2010a. Hengellinen lapsi. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus, 222-234.

Pruuki, L. 2010b. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: Lasten Keskus.

Rae, T. 2008. Visuaalisuuden voima. Teoksessa J. Koivisto & A. Mäkinen (toim.) Elämän makuinen messu. Helsinki: Nuorten Keskus, 64-71.

Rissanen, P. 1998. Retriittiliike Suomessa. Teoksessa T. Lappalainen (toim.) Hiljaisuuden etsijöitä. Ihmisiä elämän perimmäisten kysymysten äärellä. Juva: WSOY, 300-317.

Saint-Gobain rakennustuotteet. 2014. Tulipalon vaiheet ja edellytykset. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.gyproc.fi/suunnittelu/palositivusto/tulipalot/tulipalon-vaiheet-ja-edellytykset>. Luettu 3.4.2014.

Sisar Kristoduli. 1998. Rukouksellinen hiljaisuus. Teoksessa T. Lappalainen (toim.) Hiljaisuuden etsijöitä. Ihmisiä elämän perimmäisten kysymysten äärellä. Juva: WSOY, 216-240.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto. 2014. Tulipalon vaarallisuus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syntyminen/tulipalon-vaarallisuus>. Luettu 3.4.2014.

Sisäasianministeriön pelastusosasto & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. 2012. Kodin turvaopas - Paloturvallisuus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://turvaopas.pelastustoimi.fi/paloturvallisuus.html>. Luettu 20.3.2014.

Solla, K. 2013. Kynttilän laatu selviää vain polttamalla – tai nenällä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/12/03/kynttilan-laatuselviaa-vain-polttamalla-tai-nenalla>. Luettu 20.3.2014.

Stinissen, W. 1996. Hengellisestä ohjauksesta. Helsinki: Karas-sana.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2014a. Aamenesta öylättiin. Rukous. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Rukous>. Luettu 10.4.2014.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2014b. Aamenesta öylättiin. Spiritualiteetti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Spiritualiteetti>. Luettu 7.4.2014.

Tuominen, H. 2005. Elän ja hengitän. Nuoren spiritualiteetti. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 35-52.

Vuorinen, I. 1993. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. 8. painos. Suomen morenoinstituutin julkaisusarja nro 1. Tampere: Resurssi.

*Eikä lamppua, kun se sytytetään, panna vakan alle,
vaan lampunjalkaan.*

Siitä sen valo loistaa kaikille huoneessa oleville.

Matt. 5:15

Sisällys

Sinulle, rakas ystävä	1
Mikä on Tulen kuva?	2
Kenelle Tulen kuvat on tarkoitettu?	2
Miten Tulen kuva-hartaus etenee?	3
Paloturvallisuudesta	5
Hartauden pitäjälle	5
Kynttilät	5
Hartaustila	7
Alkusammutus	8
Hartaudenpitäjän pakki	9
Kynttilät	9
Sytytin ja sammutin	10
Pieni, himmeä taskulamppu	10
Sammutuspeite	10
Kynttiläjalustat	10
Kynttilöiden säilytys	11
Vinkkejä	11
Hartauksia	12

Sinulle, rakas ystävä.

Oli vuosi 2010. Olin palannut takaisin Nurmekseen Kirkon nuorisopäiviltä ja mielessäni pyöri eräs hartaus, johon olin törmännyt. Se oli tehnyt minun suuren vaikutuksen ja koin tarvetta saada kertoa tämän hartauden eteenpäin. Kuitenkin tapa, jolla hartaus oli toteutettu, ei tuntunut omaan persoonaani sopivalta. Halusin esittää sen toisille nuorille omalla tavallani.

Asetin itselleni deadline erääseen nuorteniltaan ja päätin, että tuossa hetkessä tavalla tai toisella saan hartauden itsestäni ulos. Tapa esittää etsi edelleen itseään. Pyörin kanan seurakuntakeskuksen materiaalivarastossa katsellen erilaisia vaihtoehtoja ja päädyin nappaamaan käsiini kourallisen kynttilöitä, sillä ne jos mitkä jollain tapaa kuuluvat hartauteen. Pian huomasin uppoutuneeni ajatuksiini, järjestellen tuikkuja edessäni erilaisiin muotoihin ja miettien miten hartauspuheen voisi yhdistää kuvioihin joita ne muodostavat. Lopulta idea alkoi olla selkeämpi. Kynttilät olivat kuvio, puhe oli rukousta, kokonaisuus vaikutti toimivalta. Siinä hetkessä olin muodostanut ensimmäisen Tulen kuvan.

Siitä hetkestä on kulunut jo muutama vuosi, mutta menetelmä on kulkenut mukani siellä minne olen itsekin mennyt. Lopulta mieleeni tuli ajatus,

”kaiken tämän olen lahjana saanut, miksi en sitä jakaisi eteenpäin?”

Oli yhteisöpedagogiopintojeni kolmas vuosi, mietimme kummeisesti mistä aiheesta teemme opinnäytetyömme. Siinä hetkessä sain ajatuksen.

”Miulla on ollut tällainen hartausmenetelmä mitä oon aina sillointällön toteuttanu..”

Rakas ystävä. Tämä opas on kirjoitettu juuri sinulle. Se on lahja, joka on tehty jaettavaksi ja käytettäväksi. Tämä hartausmenetelmä, johon saat tutustua tämän oppaan kautta, on tarkoitettu kehittyväksi hartaudenpitäjien käsissä, muokkautumaan sitä myötä kun se kohdallesi saapuu ja siitä jatkaa matkaansa. Se on tapa lukuisten jonkossa, mutta olkoon se tapa, josta toivottavasti saat työhösi uutta sisältöä ja mahdollisuuksia. Tässä oppaassa kerron mikä on tämä kummallinen Tulen kuva, mihin käyttöön se on tehty, kuinka sitä toteutetaan ja mitä sen käytössä on otettava huomioon, että tuli pysyisi rengin paikalla. Tässä oppaassa esittelen myös joitain itse tekemiäni hartauksia, joista saat kuvan siitä, millaisia mahdollisuuksia tällä menetelmällä on. Toivon, että saat tästä oppaasta mahdollisuudet toteuttaa Tulen kuvia itse ja myös halutessasi kehität omia Tulen kuva-hartauksiasi.

Ylivieskassa, Suksitien tunkkaisessa poikamiesboksissa,
illan hämärtyessä ja huhtikuun saapuessa puoltavaliään kohden Herran armon vuonna 2014
Antti Lüstokki

Mikä on Tulen kuva?

Tulen kuvan perusperiaate on melko yksinkertainen: käyttämällä kynttilöitä valonlähteenä tilaan rakennetaan kuva, jota hartaudessa käsitellään rukouksen kaltaisen puheen kautta. Kuvat voivat olla pieniä, muutamien kynttilän muodostamia ajatuksia tai massiivisia kokonaisuuksia joissa kynttilöistä muodostetaan suuria kuvia.

Kynttilöistä muodostuvan luonnollisen valon ja pimeän kontrastilla, pohtivalla ja kerronnallisella rukouksella ja kynttilöillä luodulla visuaalisella esityksellä luodaan hartaus, jonka tarkoituksena on antaa tilaa kuulijalle itselleen ja tämän ajatuksille. Tavoitteena on antaa kuulijan itsensä kohdata Jumala hiljaisuudessa ja valossa, eräänlaisessa ihmettelevässä rukouksessa.

Tärkeää ei ole lopputulos, vaan matka sisimmän ajatusten ääreen.

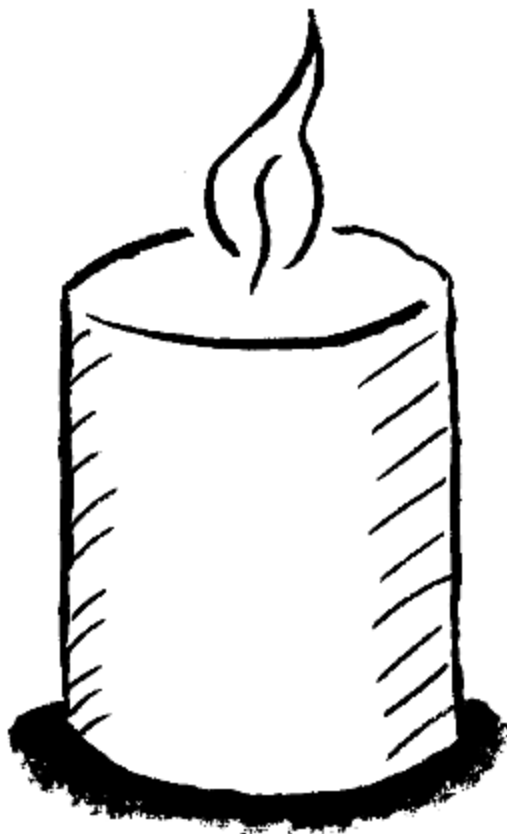
Tulen kuva on kuitenkin Tulen kuva vain, kun sen kolme peruselementtiä ovat koossa:
Oikeat palavat kynttilät, hämärä ja hiljainen tila sekä rukouspuhe.

Kenelle Tulen kuvat on tarkoitettu?

Aivan perin Tulen kuvia on toteutettu nuorisotyössä, esimerkiksi nuortentilojen tai rippikoulun hartaushetkissä. Tästä syystä se on muokkautunut pääasiassa käytettäväksi nuorten ja nuorten aikuisten parissa, rippikoulukäryhmästä alkaen.

Tulen kuvia käyttävän on syytä huomata, että kyseessä on paljon symboliikkaan sekä omien tunteiden peilaamiseen turvaava menetelmä. Tulen kuvat eivät sovellu kaikille ryhmille. Nuoret ja nuoret aikuiset valittiin kohderyhmäksi siksi, että heillä on kykyä pohtia ja käsitellä hartausmenetelmän tuottamia abstrakteja ja symbolisia elementtejä.

Hartausmenetelmää on mahdollista käyttää myös muitten ryhmien, kuten varhaisnuorten, kehitysvammaisten tai vanhusten parissa, mutta se vaatii hartauden vetäjältä kykyä asettaa kohderyhmän tilanteeseen ja nähdä Tulen kuva heidän silmiensä kautta.

Esimerkiksi varhaisnuorten parissa abstrakti tapa käsitellä uskoa ei ole luontevaa, sillä lapsen hengellinen elämä tarvitsee konkreettisia esimerkkejä. Kynttilöillä muodostuva kuva on konkreettinen, joten hartausmenetelmää voi varhaisnuorten parissa käyttää keskittyen enemmänkin siihen, mitä ajatuksia toteutettu kuva antaa, sen sijaan että hartaus läpikäytäisiin normaaliin tapaan. Suunnitelmassa Tulen kuvan käyttöä onkin syytä kysyä itseltään kysymyksiä, kuten ”miten kohderyhmäni näkee hartauden? Mihin he keskittyvät? Mikä heille on ymmärrettävää, mikä haastavaa?”

Tässä oppaassa esitetyt esimerkkihartaudet on kirjoitettu lähtökohtaisesti nuorille. Niiden kautta voi tutustua tarkemmin Tulen kuvien menetelmään ja toimintatapaan ja lihteä rakentamaan omia hartauksiaan.

Miten Tulen kuva-hartaus etenee?

Ensimmäisenä vaiheena toteutetaan valmistelut. Valitaan tila, jossa Tulen kuva toteutetaan ja varataan kuvalle alue. Tältä alueelta siirretään pois kaikki helposti syttyvä materiaali ja varmistetaan, etteivät esimerkiksi verhot pääse vahingossa heilahtamaan kynttilöiden alueelle.

Lisäksi tarkistetaan, ettei alueella käy veto tai ettei äkillinen ilman liikkuminen esimerkiksi oven avaamisesta yllä kynttilöihin asti.

Seuraavaksi Tulen kuvan rakentamisessa on kuvan toteuttaminen lattialle. Tähän vaiheeseen kannattaa varata aikaa reippaasti ennen hartauden aloittamista, sillä etenkin suuicimmissa kuvissa kynttilöiden asettelun vierähtää hyvin aikaa. Kynttilät asetellaan palamattomiin alustoihin

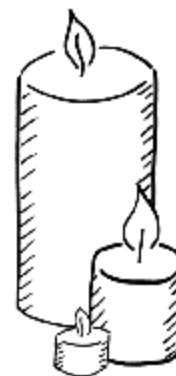
kuvan muotoon, tarkastetaan että ne ovat turvallisella etäisyydellä toisistaan ja että jokainen kynttilä ja kynttilän jalusta on kunnossa. Jos joukosta löytyy esimerkiksi kynttilä jonka sydänlanka on lyhyt tai jossa ei ole enää paljoa kynttilävahaa, se uusitaan. Kynttilöiden ollessa muodossa, kerrataan kuinka kaava sytyttämiseksi tapahtuu ja missä järjestyksessä kynttilöitä sytytetään sekä luetaan sytyttämisen aikana puhuttava teksti läpi.

Kun alkuvalmistelut on suoritettu, tila hämärretään ja ihmiset kutsutaan hartauteen. Tilan ei tarvitse olla täysin pimeä, riittää, että kynttilät pääsevät valaisemaan tilan pääasiassa yksin. Tärkeintä on, että kynttilät saavat korostaa valon ja pimeän kontrastia. Kun ihmiset ovat asettuneet tilaan ja hiljaisuus on laskeutunut uudestaan, voi hartauden aloittaa. Hartauden alkuun voi kertoa jo esimerkiksi siitä, mihin aiheeseen hartaudessa keskitytään tai kuinka se liittyy esimerkiksi leivipäivän teemoihin. Hartauden alussa voi myös täsmentää, että tilanteessa olisi hyvä antaa hiljaisuudelle tilaa ja että ajatukset voi keskittää niihin tunteuksiin, joita kuva ja sanat herättävät.

Seuraavassa vaiheessa toteutetaan Tulen kuva sellaisena kokonaisuutena, kuin se on suunniteltu.

Kynttilöitä sytytetään rauhallisessa tahdissa, puhutaan kuvaan liittyvä puhe ja annetaan vähitellen avautuvan kuvan olla heijastamassa niitä ajatuksia, joita käsiteltävästä aiheesta syntyy. Keskivertotilanteessa kuvassa sytytetään yksi tai useampi kynttilä, lausutaan osa rukouksesta, sytytetään toinen osio kuvasta ja puhutaan sille kuuluvat sanat, toistaen tätä kunnes kuva on kokonaan valmis. Kun Tulen kuva on kokonaisuutena valmis ja kuvaan liittyvä puhe on puhuttu, voi kuvaa katsella hetken hiljaisuudessa. Hartauden voi halutessaan päättää rukoukseen.

Hartauden päättyessä annetaan lupa poistua tilasta varovasti liukkuun, niin ettei kynttilöiden vierestä kuljeta. Ihmisten poistuttua kynttilät sammutetaan tukahduttamalla liekki kynttilänsammuttimen avulla ja kynttilöiden annetaan jäähtyä, ennen kuin niitä liikutellaan uudestaan. Vasta kun kynttilät ovat varmasti sammuneet saa hartauden pitäjä poistua tilasta.

Paloturvallisuudesta

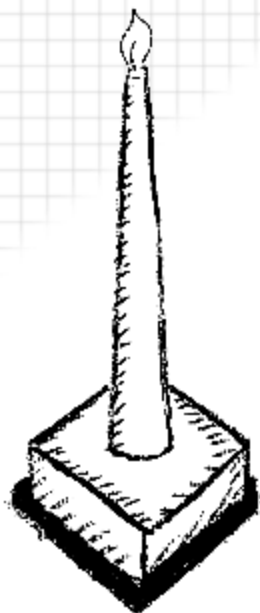
Muista Tulen kuvia toteuttaessasi aina huolehtia siitä, ettei tulen käyttö aiheuta vaaratilanteita. Tärkeintä on käyttää kynttilöitä ohjeiden mukaisesti ja huolehtia siitä, että tulipalon mahdollisuuteen on varauduttu.

Kynttilää ei koskaan saa jättää yksin tai valvomatta, eikä sijoittaa minkään helposti palavan materiaalin lähelle!

Hartauden pitäjälle

Sytytä kynttilät rauhallisessa tahdissa, kiirehtimättä. Älä toteuta Tulen kuvia, jos olet esimerkiksi väsynyt, hartaus vaatii turvallisuuden takia ehdottoman huomiosi!

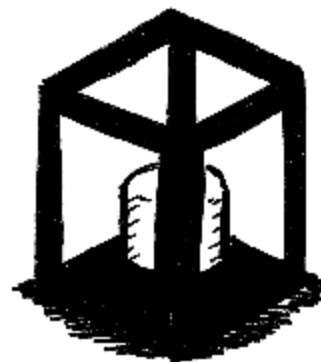
Ole huolellinen vaatetuksen ja itsesi suhteen, roikkuvat hihat, huivit tai pitkät hiukset ovat tulelle alttiita.

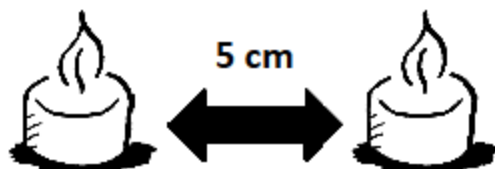

Kynttilät

Käytä **kaikkien** kynttilöiden kanssa aina palamatonta alustaa tai kynttilänjalkaa, joka on tukeva ja kynttilälle oikein mitoitettu – sopivan kokoinen alusta esimerkiksi estää valuvan steariinin leviämisen alustan ulkopuolelle. Palamaton alusta voi olla esimerkiksi kiveä, lasia, posliinia tai metallia.

Kynttilöitä voi polttaa myös lyhdyssä - sen on oltava sisältä tilava, päältä avoin ja hyvin tuulettuva. Vältä halpoja lyhtyjä, jotka ovat ohuita ja umpinaisia, ne voivat kuumentuessaan haljeta ja aiheuttaa vaaratilanteen!

Kynttilöitä ei saa koskaan asetella vierekkäin, vaan niille pitää jättää vähintään 5cm väliä, koskien erityisesti tuikkuja.

Tiiviiksi ryhmäksi sijoitetut tuikut saattavat lämmitessään roihahdtaa kerralla suureksi rasvapaloksi! Ota tämä huomioon erityisesti suuremmissa Tulen kuvissa ja jätä väliä mieluummin liikaa kuin liian vähän! Myös kynttilän valmistajalla saattaa olla oma ohjeistuksensa siihen, kuinka pitkä välimatka kynttilöille on jätettävä.

Tutustu kynttilätuotteeseen huolella ennen kuin alat käyttämään sitä!

Kynttilän polttaminen on turvallisinta lopettaa viimeistään siinä vaiheessa, kun kuorettomassa kynttilässä on enää noin 5cm tai kuorellisessa kynttilässä, kuten alumiinikuoreissa olevassa tuikussa, noin 10mm vahaa jäljellä.

Kynttilät on turvallisinta sammuttaa tukahduttamalla, ei puhaltamalla. Kynttilöiden sammuttamiseen kannattaa käyttää juuri tähän käyttöön valmistettuja kynttiläsammuttimia, jotka sammuttavat palavan kynttilän liekin tukahduttamalla sen metallisen kuvun alla.

Kynttilöitä ei koskaan saa sammuttaa vedellä!

Jo pisara vettä sulassa kynttilävahassa aiheuttaa leimahduksen ja polttavan vahan roiskumisen ympäristöön!

Liikuttelkaa kynttilöitä vasta kun ne ovat täysin sammuneet ja jäähtyneet!

Hartaustila

Varmistu siitä saako tilassa polttaa kynttilöitä. Esimerkiksi joissain kouluissa kynttilöitten polttaminen on kielletty paloturvallisuusriskiä nojaten.

Älä toteuta Tulen kuvia liian ahtaassa tai heikolla ilmanvaihhdolla olevassa tilassa. Ahdas tila lämpenee nopeasti usean kynttilän yhteisvoimin ja tekee epämukavat oltavat hartauteen osallistuville. Ahtaassa tilassa on myös vaikeaa liikkua sytyttämässä kynttilöitä.

Vältä vetoa ja ilmavirtauksia, sillä liukkuva ilma saa kynttilän palamaan epätasaisesti ja aiheuttaa nokeentumista. Ilmavirrassa lepattava liekki on myös turvallisuusriski, se voi yllättäen saavuttaa ympärillään olevia materiaaleja joihin tuli voi tarttua!

Tarkista, että tilassa on saatavilla tarvittavat ensisammutusvälineet joita osaat käyttää. Tällaisia välineitä ovat erilaiset käsisammuttimet sekä sammutuspeite. Alkusammutusvälineen käyttöohjeet ovat yleensä kirjattuna alkusammutusvälineeseen, esimerkiksi palovaroittimen kyljestä löydät etiketin, joka kertoo lyhyesti kuinka välinettä käytetään. Alkusammutusvälineisiin on kuitenkin syytä tutustua tarkemmin hätätilanteen varalle, esimerkiksi alkusammutuskurssin kautta.

Palovaroitin on apuväline, joka tarkkailee tilaa jossa hartaus on pidetty ja varoittaa jos tuli on päässyt syystä tai toisesta irti. Palovaroitin on sijoitettava kattoon sellaiseen paikkaan, johon myös tulipalosta syntyvä savu pääsisi esteettömästi leviämään.

Tärkeää on myös tietää mitä reittejä pitkin tilasta voi ja tulee poistua hätätilanteen aikana. Yleensä tämä reitti on sama, jota pitkin tilaan myös tultiin. Estä tulen leviäminen sulkemalla ovet ja ikkunat poistuttaessa.

Alkusammutus

Palokunta ehtii hätätilanteessa paikalle nopeimmillaan 5-10 minuutin sisällä ilmoituksen saamisesta. Mitä kauempana palolaitoksesta ollaan, sitä kauemmin avun saapuminen kestää. Jos palo saa levitä tarpeeksi laajalle, edes palokunta ei kykene enää sammuttamaan sitä. Tästä syystä on osattava toimia oikein tilanteessa, jossa tuli on rüstäytynyt käsistä. Oikeilla toimenpiteillä palon alkuvaiheissa on mahdollista sammuttaa palo kokonaan ja näin estää mittavat aineelliset vahingot.

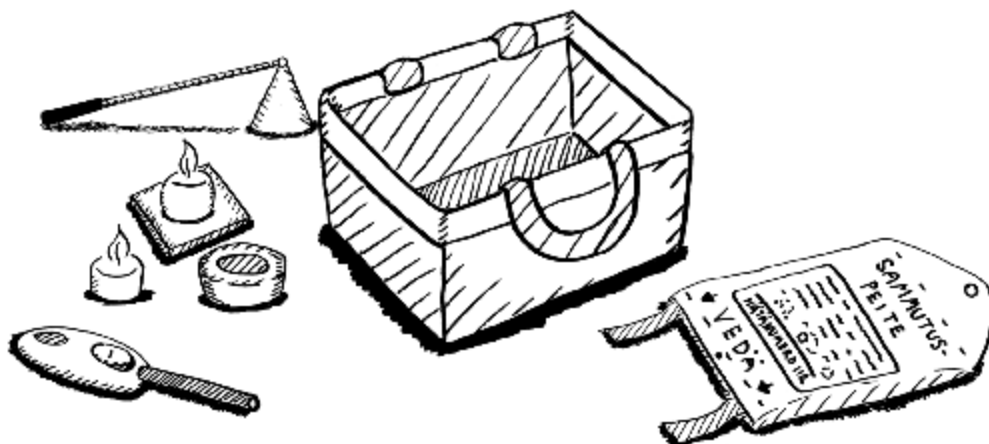
On tärkeää omistaa jonkinlainen toimintamalli, jota toteuttaa hätätilanteen tapahtuessa. Missä ovat lähimmät sammutusvälineet? Miten käytän niitä? Mihin ohjaan tilassa olevat ihmiset? Kuka hälyttää apua? Kuka ryhtyy sammuttamaan? Kuka ohjaa palokunnan oikeaan paikkaan? Kun näihin päätöksiin osaa vastata jo etukäteen on tilanteeseen helpompaa ja nopeampaa tarttua. On myös syytä harkita varasuunnitelma siihen tilanteeseen, ettei alkuperäinen toimintamalli toiminutkaan.

Jos alkavan palon huomaa ollessaan yksin eikä palo ole vielä kasvanut matalia liekkejä tai vähäistä savua suuremmaksi, on hyödyllisempää aloittaa alkusammutus välittömästi ja vasta sen jälkeen kutsua palokunta paikalle. Mitä nopeammin tuleen pääsee käsiksi, sitä todennäköisempää on, että se saadaan sammutettua alkutekijöihinsä. Jos tilanteessa on läsnä useampi ihminen, tehdään työnjako, jossa toinen osapuoli aloittaa sammutuksen ja toinen kutsuu apua.

Muista kuitenkin rajasi – kun et tunne kykenevän tekemään enempää palon sammuttamiseksi, lämpö tuntuu iholle asti ja savu alkaa haitata hengittämistä, peräänny.

Hartaudenpitäjän pakki

Kynttilät

Perusmuodossaan Tulen kuva toteutetaan käyttäen tuokkuja, mutta erilaisia kynttilöitä on olemassa valtavasti – niitä on pieniä ja suuria, pyöreitä ja kurtioita, perinteisen valkoisina ja kaikissa taitelijan paljetin väreissä. Juuri tuo kynttilöiden valtava määrä antaa Tulen kuville sen ideaalin leikkikentän kokeilla erilaisten kynttilöiden yhdistelmiä ja mahdollisuuden toteuttaa hartauden myös muilla kuin perinteisillä tuokkuilla.

Tässä ohjekirjassa on esitelty Tulen kuvia, joita voi toteuttaa hyvin erilaisilla kynttilöillä – siksi pä Tulen kuvan vetäjän pakkiiin tulisi kuulua erikokoisia, -muotoisia ja -värisiä kynttilöitä. Pääpainotus on kuitenkin tuokkuissa – laadukkaisiin tuokkukynttilöihin kannattaa panostaa. Ne ovat pitkäikäisiä ja varmatoimisia ja niitä tarvitsee useasti myös muualla kuin Tulen kuvissa.

Sytytin ja sammutin

Perinteisesti kynttilöiden sytyttämiseen kuuluvat tulitikut, mutta toteutettaessa Tulen kuvaa johon kuuluu yli 20 kynttilää, käy tulitikkujen käyttö raskaaksi ja tuhauttavaksi. Tällaisia tilanteita varten toimivaksi vaihtoehdoksi on osoittautunut kaasusytytin.

Markkinoilla on paljon erilaisia kaasukäyttöisiä sytyttimiä, joissa on pitkä varsi – tällainen sytytin on osoittautunut parhaaksi Tulen kuvien toteutuksessa. Joitain kaasusytyttimiä voi myös täyttää uudelleen erikseen saatavilla kaasuilla, joten laadukas kaasusytytin on kestävä ja pitkäikäinen ratkaisu. Se ei myöskään roskaa sydänlangan juurta yhtä paljon kuin esimerkiksi tulitikku.

Kynttilöiden sammuttamiseen kannattaa hankkia varrellinen kynttiläsammutin, joka sammuttaa liekin tukahduttamalla. Se takaa turvallisimman vaihtoehdon kynttilän sammuttukseen.

Himmeä, pieni taskulamppu

Koska Tulen kuva toteutetaan tilassa, jossa on vaikea nähdä, voi apunaan esimerkiksi hartausohjeen lukemisessa käyttää lampua, jossa on himmeä valo. Liian kirkas valo vetää huomion pois kynttilöistä ja rikkoo kynttilöiden luoman luonnollisen valon kokonaisuuden. Yleensä siinä vaiheessa, kun kynttilöitä palaa useampi, on tilassa jo mahdollista nähdä ilman taskulamppua.

Sammutuspeite

Sammutuspeite on ehdoton väline kuljettaa mukana missä ikinä Tulen kuvia toteuttaakaan. Se on kaikista alkusammutusvälineistä monipuolisin käyttää ja helppo kuljettaa mukana, se ei sotke käsisammuttimien tavoin ja on alkusammutusvälineistä edullisin. Viranomaiset suosittelivat 120x180cm kokoista sammutuspeitettä.

Kynttiläjalustat

Jalusta kynttilälle on ehdoton väline Tulen kuvia toteuttaessa. Kun kynttilöitä, myös niitä on saatavissa paljon erikokoisina ja erimuotoisina – jalustojen kohdalla on kuitenkin syytä pitää huolta siitä, että jalusta täyttää perusvaatimukset paloturvallisuudelle. Kynttiläjalustan on oltava palamattomasta materiaalista valmistettu, kynttilän kokoon nähden sopivan suuri sekä tukevasti paikallaan pysyvä. Kynttilöiden jalustana voi käyttää myös kynttilänjalkaa tai kynttilälyhtyä.

Lyhdyn on oltava sisältä tilava, päältä avoin ja hyvin tuulettuva.

Kynttilöiden säilytys

Kynttilät kulkevat jalustojensa kanssa hartauteen helposti esimerkiksi työkalupakissa tai tilavassa kassissa, jossa on helppo kuljettaa myös sammutuspeite ja sytytin. Tällainen kuljetusväline on myös helppo varastoida kynttilöiden kanssa varastotiloihin, josta ne saadaan kätevästi uudelleen mukaan.

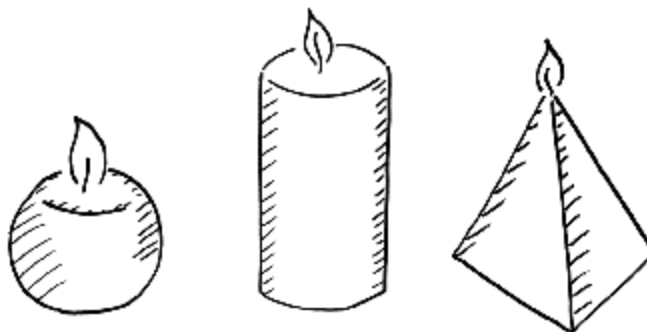
Kynttilöitä kannattaa säilyttää viileässä ja kuivassa, pölyltä suojatussa paikassa, kooten ne mahdollisuuksien mukaan mataliin pinoihin, etteivät kynttilät taivu tai menetä muotoaan. Kynttilät kannattaa esitellä värin mukaan, etteivät ne värjää toisiaan varastoinnin aikana. Likaantuneet tai pölyiset kynttilät tulee pyyhkiä kostutetulla, nukkaantumattomalla pyyhkeellä.

Vinkkejä

Suoraan pakasta vedetty kynttilä ei välttämättä syty helposti, sillä sydänlangalla menee hetki saada palamisreaktio käynnistymään. Jo poltetussa kynttilässä tämä reaktio puolestaan käynnistyy helpommin. Siksi polta kynttilää hinnan etukäteen, ettei sinut tarvitse hartaushetkessä tuskastua syttymättömän kynttilän kanssa.

Pidä kynttilät ja sydänlangan ympäristö puhtaana pölystä ja roskasta!
Leikkaamalla sydänlangan 10-15mm pituiseksi, vähennät sydänlangan juureen päätyvän roskan määrää.

Jos kynttilään on muodostunut syvä knoppa palamisen seurauksena, voi ylimääräisen reunuksen poistaa terävällä veitsellä kynttilävahan ollessa lämmin. Knoppien välttämiseksi kynttilää tulisi mahdollisuuksien mukaan polttaa aina niin, että sydänlangan ympärillä oleva vaha sulaa nesteeksi.

Hartauksia

Tähän osioon olen kerännyt käytettäväksi kahdeksan erilaista Tulen kuva-hartausta, joita voit käyttää. Hartaudet on järjestetty kokonsa mukaan pienestä suureen, alkaen muutaman kynttilän hartauksista massiivisiin kymmenien tuikkujen kokonaisuuksiin. Hartaudelle on myös kerrottu mahdollinen tilanne, jossa sen voi toteuttaa.

Hartausohje on jaettu kahteen osioon.

Ensimmäisessä kerrotaan hartauteen tarvittavat materiaalit, ohjeet missä järjestyksessä kynttilät sytytetään sekä rukouspuhe, joka kulkee kynttilöiden sytyttämisen rinnalla.

Toisessa osassa on puolestaan kuva siitä, miltä hartaus näyttää ylhäältä päin kuvattuna, sekä tarkennetaan visuaalisesti kynttilöiden sytyttämisjärjestystä.

Huomioithan, että kuvat ovat suuntaa antavia:

muista aina pitää kynttilöiden välillä tarvittava turvaetäisyys ja käytä tulenkestäviä alustoja.

Hartauslista

Ihminen ja Jumala

Esimerkiksi hartautena rippikoulupäivään, jolloin on käsitelty syntiä tai Jeesuksen olemusta ihmisenä ja Jumalana.

Sinä meissä kaikissa

Esimerkiksi leirin alkun, jossa ryhmäkokonaisuus on vasta kehittymässä.

Hoosianna

Esimerkiksi palmusunnuntain tai 1. adventisunnuntain aikaan

Yksin

Esimerkiksi pääsiäisen ajan hartaushetkeen.

Sinä kuljet kanssani

Esimerkiksi Tuhlaajapoika-kertomuksen tueksi.

Pieni ja suuri synti

Esimerkiksi synnintunnustukseksi.

Kilpi

Esimerkiksi hartautena rippikoulupäivään, jolloin on käsitelty Pyhää Henkeä.

Eilen, tänään ja huomenna

Esimerkiksi isoskoulutuksen aloitukseen tai uudenvuoden hartaushetkeen.

Ihminen ja Jumala

Materiaalit

2 tuikkaa

1 suuri, valkoinen kynttilä

Asettele kynttilät riviin niin, että tuikut ovat suuremman valkoisen kynttilän molemmilla puolilla.

1. Sytytä valkean kynttilän vasemmalla puolella oleva tuikka.

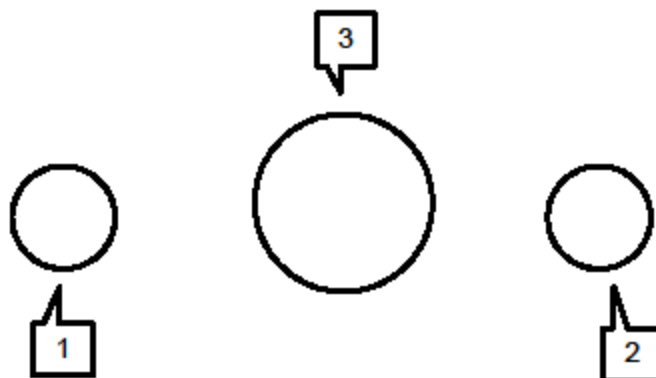
”Tässä olen, Herra. Minä, pieni ihminen. Elän tässä maailmassa. Maailmassa jonka loit. Maailmassa johon teit kaiken hyväksi. Jota sinnasit ja jolle annoit kasvun. Maailmassa, jonka synti likasi. Maailmassa, joka on nykyään niin kova ja kylmä.”

2. Sytytä valkean kynttilän oikealla puolella oleva tuikka.

”Olet siellä jossain, Jumala. Tunnut niin kovin kaukaiselta. Tuntuu kuin välillämme olisi kuilu. Minä olen täällä, maailmassa. Sinä olet jossain, minne en yletä. Sinä olet se sama täydellisyys joka on ollut alusta alkaen. Minä olen liannut käteni ja tahrianut vaatteeni. Voinko ikinä olla kelvollinen edessäsi?”

3. Sytytä valkea kynttilä.

”Sinä et jättänyt minua yksin, Jumala. Sinä, joka olit täydellinen ja puhdas, saavuit tähän synnin likaamaan maailmaan. Sinä, jolla oli kaikki voima ja valta, kaikki kunnia ja kirkkaus, riisuit ne yltäsi ja tulit meidän kaltaiseksemme. Sinä näytit tien takaisin. Jumala, minä kaipasin sinua ja sinä kaipasit minua. Sinä rakastit meitä virheitämme huolimatta niin paljon, että saavuit itse eteemme ojentamaan kätesi ja kutsumaan meidät takaisin kotiin.”

Sinä meissä kaikissa

Materiaalit

4 erikokoista, väristä ja mallista kynttilää, esimerkiksi:

- 1 punainen, pallon muotoinen kynttilä
- 1 violetti, pyramidin muotoinen kynttilä
- 1 vihreä, korkea pylväskynttilä
- 1 sininen, pieni tuikku

1 suuri valkoinen kynttilä

Asettele kynttilät riviin niin, että valkoinen kynttilä on muiden kynttilöiden takana.

1. Sytytä rivin ensimmäinen kynttilä.

”Meitä on monta. Me olemme kaikki erilaisia. Eroamme toisistamme monella tapaa.”

2. Sytytä rivin toinen kynttilä.

”Meillä on erilainen muoto. On pieniä ja pyöreitä, toiset sulavalinjaisia, osan hahmo kohoaa korkealle ja on vahva kuin kallio, joku tuntee olevansa aivan pieni ja tavallinen.”

3. Sytytä rivin kolmas kynttilä.

”Meillä on erilaisia kykyjä, omaamme erilaisia taitoja. Luonteemme eroavat toisistaan. Joku meistä suuttuu helposti, toinen on tyyneyden perikuva, on niitä joita on vaikea lukea, jonkun kasvoilta näkee koko tunteiden kirjon.”

4. Sytytä rivin neljäs kynttilä.

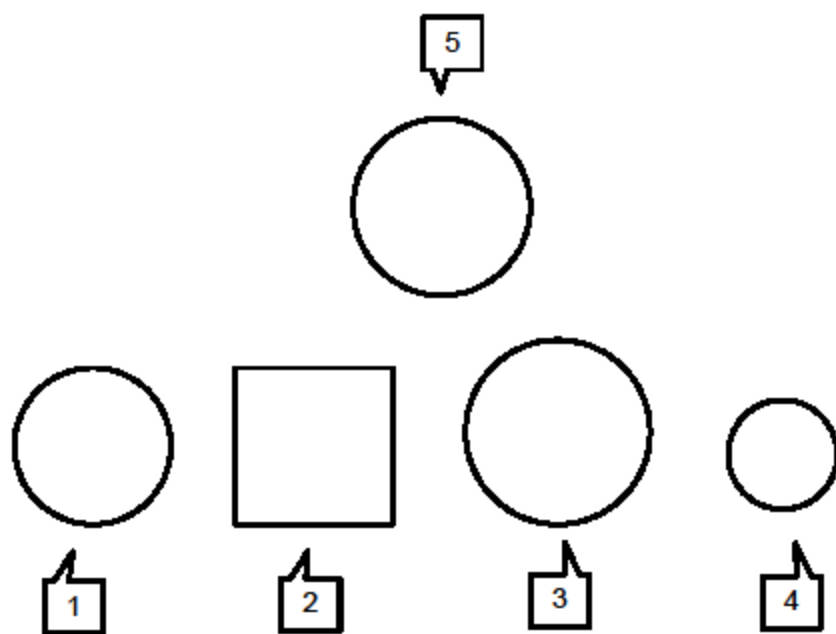
”Me olemme kaikki erilaisia, me olemme yksilöitä. Mutta yhdessä asiassa olemme kaikki yhtä. Se yksi olet sinä, Jeesus.”

5. Sytytä muiden kynttilöiden takana oleva valkea kynttilä.

”Sinun rakkautesi palaa meissä, Sinun valosi valaisee elämämme. Sinä annoit kaiken, että me voisimme olla Sinussa yhtä. Auta meitä muistamaan, että kaikista eroistamme huolimatta me olemme Sinun lapsiasi.

Kasvata meitä hyvyyteen, kasvata oikeuteen, kasvata totuuteen.

Anna liekkisi palaa meissä ja valaista maa.”

Hoosianna

Materiaalit

1 iso valkoinen kynttilä
8 tuikkaa

Asettele tuikut kahteen jonoon ja laita iso valkoinen kynttilä jonojen keskelle.

1. Sytytä iso, valkea kynttilä.

”Olet välillä kummallinen, Jumala.

Sinä, joka olit kaikista kallein ja pyhin tulit tähän maailmaan heikkona ihmisenä.

Sinä, joka olit kaikista rikkain ja mahtavin, alennuit köyhäksi ja vihatuksi.

Sinä, joka olisit voimut ratsastaa Jerusalemin porteista mahtavan sotaratsun selässä, saavuit ratsastaen pienellä aasivarsalla.”

2. Sytytä tuikut yksitellen, vuorotellen kummankin jonon välillä.

”Mutta me tarvitsimme juuri kaltaistasi kuningasta.

Kuningasta, joka laskeutui meidän maailmaamme korkeudesta.

Kuningasta, joka näki kaiken kivun ja tuskan meidän silmillämme.

Kuningasta, joka antoi oman henkensä meidän puolestamme, syntien anteeksiantamiseksi.

Juuri siksi mekin saamme liittyä nöyrän kuninkaan kunniasaattueeseen ja huutaa

Hoosianna, Daavidin poika! Auta, rakas Jumala. Pelasta, rakas Vapahtaja.”

2

1

Yksin

Materiaalit

13 kynttilää, esimerkiksi

- 12 tuikkua ja 1 iso, valkea kynttilä
- tai
- 12 erikorkuista pylväskynttilää ja 1 kaikkia muita suurempi valkea kynttilä

Asettele kynttilät niin, että 12 lyhyempää kynttilää ympäröi suuren, valkean kynttilän. Sytytä kynttilät ennen hartauden alkua, aloittaen keskimmäisestä, suuresta kynttilästä.

1. Aloita hartaus.

2. Aloita sammuttamaan kynttilöitä rauhalliseen tahtiin, sammuttaen kaksi kynttilää kerrallaan ja lukien sammuttamisen välissä puhetta. Sammuta kaikki paitsi keskimäinen kynttilä.

1. ja 2. kynttilä:

”Välillä tuntuu, että olen aivan yksin, vaikka ympärilläni on niin paljon kaikkea. Tunsitko Sinä ikinä samoin, Jeesus?”

3. ja 4. kynttilä:

”Kun kuljit opetuslasten kanssa pimeään puintarhaan ja heittäydyt rukoilemaan, pelkäsitkö Sinä tulevaa?”

5. ja 6. kynttilä:

”Kun kerta toisensa jälkeen pyysit ystäviäsi valvomaan, mutta löysit heidät mukkumasta, petyitkö tyhjiin lupauksiin?”

7. ja 8. kynttilä:

”Kun näit, kuinka yksi läheisimmistäsi petti Sinut, tunsitko vihaa vai rakastitko häntä kaikesta huolimatta?”

9. ja 10. kynttilä:

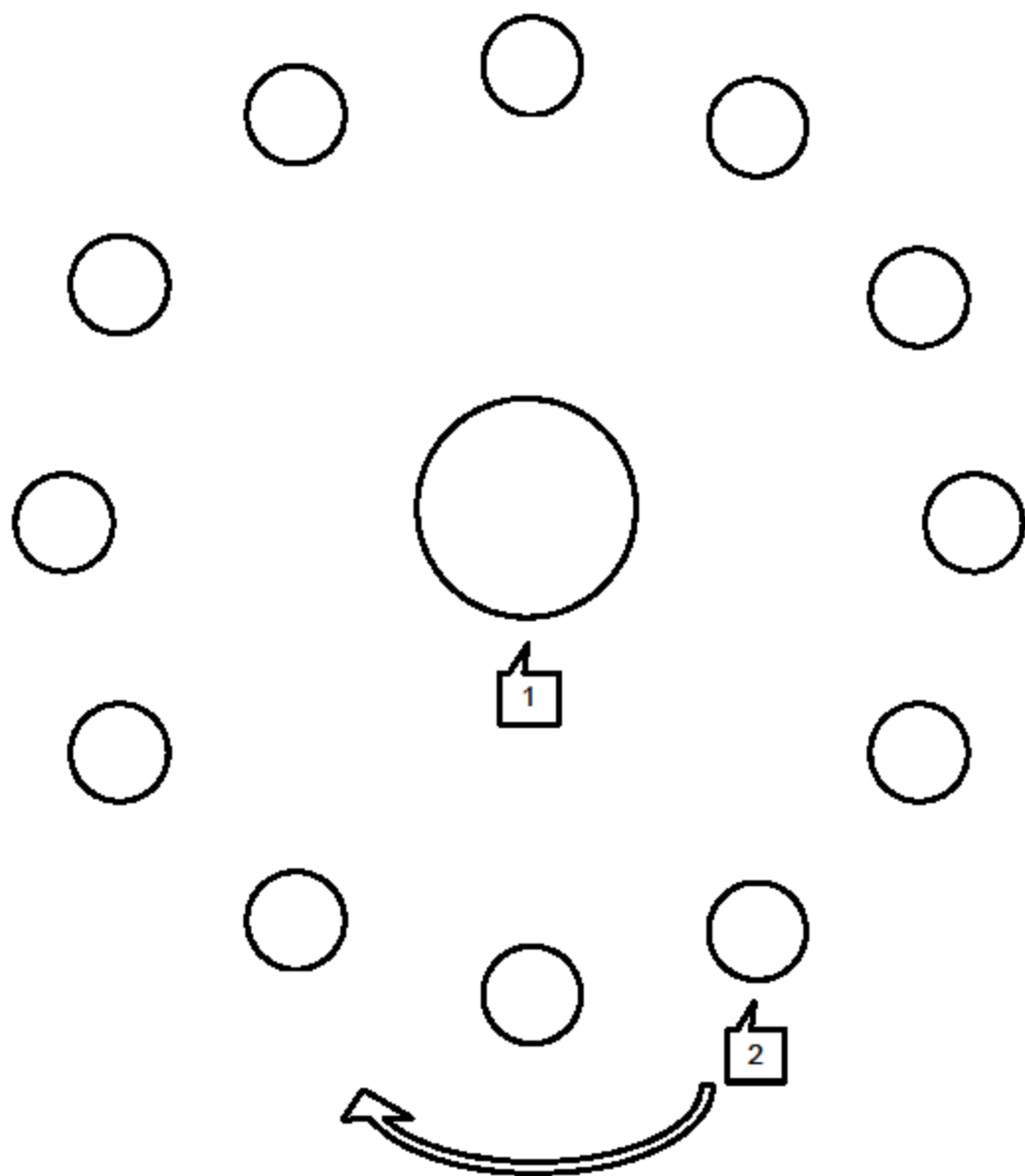
”Kun näit ystäväsi pakenevan ja jäit yksin vangitsijoittesi eteen, pelkäsitkö kuinka heidän käy?”

11. ja 12. kynttilä:

”Kun viimeisenä hetkenäsi huusit Isän puoleen, ymmärsitkö kuinka pelottavaa on jäädä täysin yksin?”

3. Kun enää suuri valkea kynttilä palaa, pidä lyhyt tauko.

”Jeesus, Sinä olet kokenut kaiken sen inhimillisen pelon, mitä mekin tunnemme. Olet ollut pimeässä, yksinäisyydessä, mutta selvinnyt siitä kaikesta. Anna meille rohkeutta voittaa pelkomme ja rohkaista toinen toistamme, anna meidän muistaa, että vaikka kaikki muu katoaisi, Sinä olet aina valomme pimeimmässäkkin yössä.”

Sinä kuljet kanssani

Materiaalit

14 tuikkua

Asettele kynttilät Iktys-symbolin muotoon, niin että kala on vaakasuunnassa hartaudessa olevia kohtaan.

1. Sytytä kaksi kynttilää, aloittaen reunimmaisesta.

”Olen kulkenut jo kauan. Tiedäthän Sinä sen. Niin moneen paikkaan. Niin moneen tilanteeseen. Olet näyttänyt minulle paljon, Jumala.”

2. Sytytä kaksi kynttilää, aloittaen reunimmaisesta.

”Sinä olet ollut kanssani aina, missä olen ikinä ollutkaan. Olet kulkenut vierelläni kaikki nämä matkat.”

3. & 4. Sytytä 3. merkin osoittamasta kynttilästä alkaen kynttilät aina 4. merkin osoittamaan kynttilään asti.

”Mutta minä olen ihminen, ymmärräthän? Minä hairahduin polulta, jonka osoitit. Kuljin pois luotasi, halusin itse tehdä tieni. Ajattelin, että osaan ja tiedän paremmin. Tai niin ainakin luulin.”

5. Sytytä merkin osoittama kynttilä.

”Nyt olen kaukana Sinusta. Olen yksinäinen, eksynyt ja pelkään palata eteesi. Oletko vihainen minulle?”

6. Sytytä merkin osoittama kynttilä

”Ei, en voi muuta, kuin palata. En voi kuin niellä ylpeyteni ja sanoa ”minä tein väärin”.”

7. Sytytä merkin osoittama kynttilä.

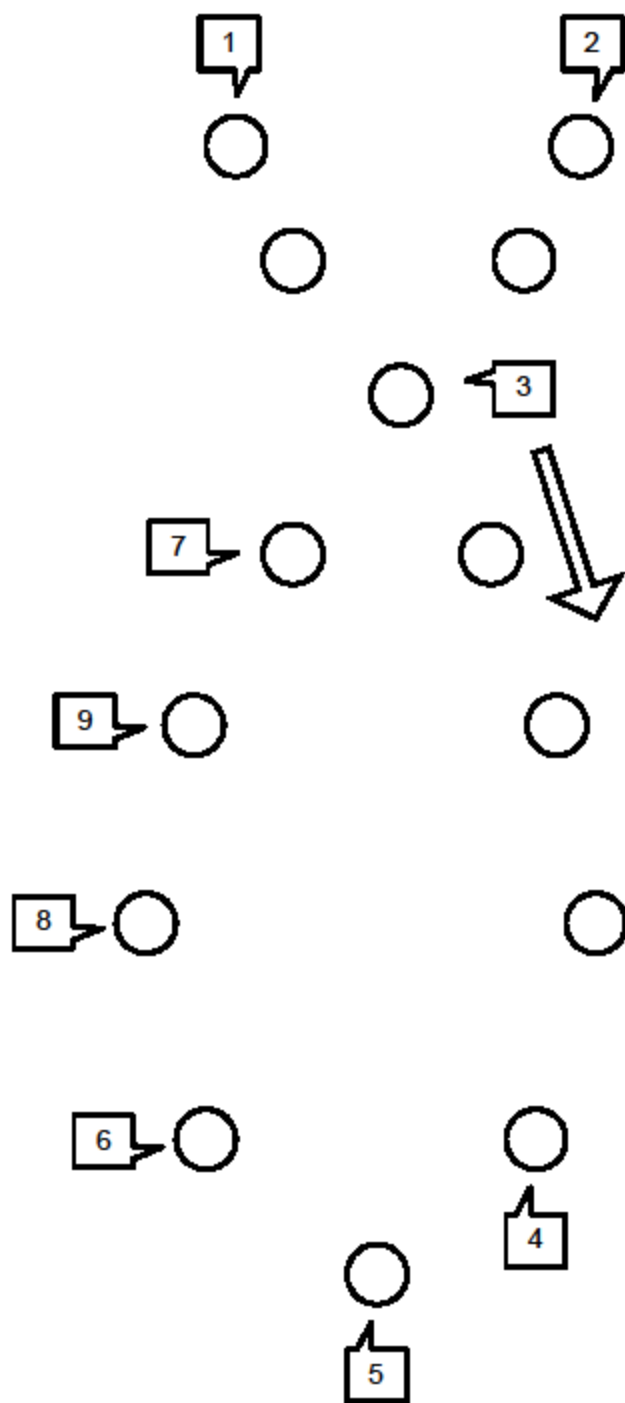
”Mutta vaikka olen kaukana Sinusta, näen kuinka juokset kohti. Sinä juokset minua kohti, koska olet kaivannut minua.”

8. Sytytä merkin osoittama kynttilä.

”Ja niin myös minä nopeuta askeleitani. Hidas laahustus muuttuu juoksuksi. Olen kaivannut Sinua.”

9. Sytytä merkin osoittama kynttilä.

”Vaikka minä tein väärin ja jätin Sinut, et Sinä hylännyt minua sydämeltäsi. Vaikka polkuni kulki kauas luotasi, olin aina Sinun rukouksissasi. Oi Sinä kaikkein pyhin, anna harharetkeni anteeksi.”

Pieni ja suuri synti

Materiaalit

20 tuikkaa

Vaihtoehtoisesti voidaan toteuttaa myös 1 pienellä ja 1 suurella kynttilällä.

Asettele kynttilät kahteen ympyrään vierekkäin niin, että pienempi ympyrä muodostuu kahdeksasta ja suurempi kahdestatoista kynttilästä.

1. Syytä ensimmäisen ympyrän kynttilät.

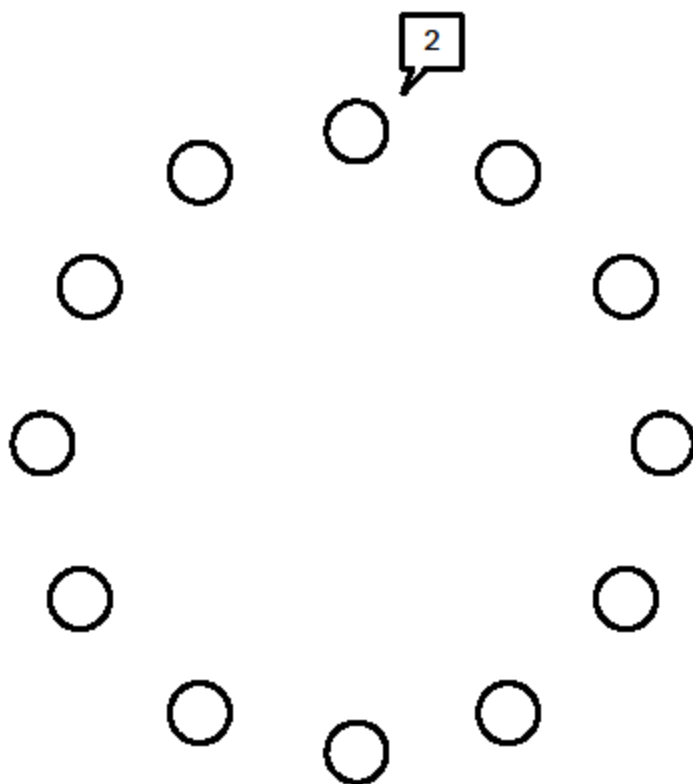
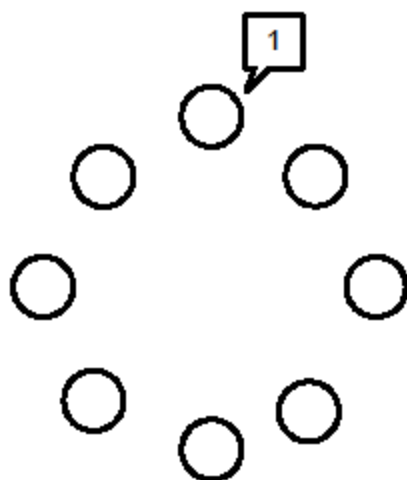
”Tein sen jälleen. Sanoin pahasti. Ajattelin itsekkäästi. Valehtelin. Halveksuin. Kirosin. Näethän Sinä kyllä, että teen jatkuvasti väärin. Yritän kyllä parhaani, mutta se ei aina riitä. Paha pääsee joskus vapaaksi. Kaikki nuo pienet teot, anna ne anteeksi. Auta minua parantamaan tapani.”

2. Syytä toisen ympyrän kynttilät.

”Tunnen olevani likainen. Sisimpäni on täynnä pölyä, ilmaa on vaikea hengittää. On kylmä, tuntuu kuin kaikki lempeys olisi kadonnut sisältäni. Tunnen kuinka paljon olen tehnyt väärin. Kuinka olen pettänyt lupaukseni, kääntynyt pois, hylännyt, kieltänyt. Pelkään niin paljon, mitä teoistani seuraa. Tarvitsen sinua, Vapahtaja, irrota kahleeni, pese minut puhtaaksi.”

3. Pidä lyhyt tauko.

”Herra, Sinä maksoit syntivelkamme kokonaan, puhdistit meidät kaikesta pahasta. Silti teemme väärin itseämme ja toisiamme kohtaan, mutta ennen kaikkea Sinua kohtaan, Jumala. Sinä näet kaikki syntimme, niin pienet kuin suuret vääryytemme. Mutta vaikka Sinä vihaat syntiä, Sinä rakastat ihmistä. Herra, kiitos, että saamme tuoda kaiken Sinun eteesi ja uskoa, että Sinä annat kaiken anteeksi.”

Kilpi

Materiaalit

6 esimerkiksi punaista tai sinistä tuikkaa
14 valkoista tuikkaa

Asettele kynttilät kilven muotoon, niin että punaiset/siniset tuikut muodostavat valkoisilla tuikuilla tehdyn kilven keskelle ristin.

1. Syytä ristin kynttilät.

”Jeesus, ennen lähtöäsi lupasit, että keskuuteemme tulee puolustaja taivaasta. Sinä annoit meille Pyhän Hengen.”

2. Syytä kolme kynttilää myötöpäivän suuntaan.

”Sinä annoit meille Hengen, joka kertoo totuuden. Auta meitä kuulemaan Sanasi ja pysymään siinä, auta meitä pysymään totuudessa.”

3. Syytä neljä kynttilää myötöpäivän suuntaan.

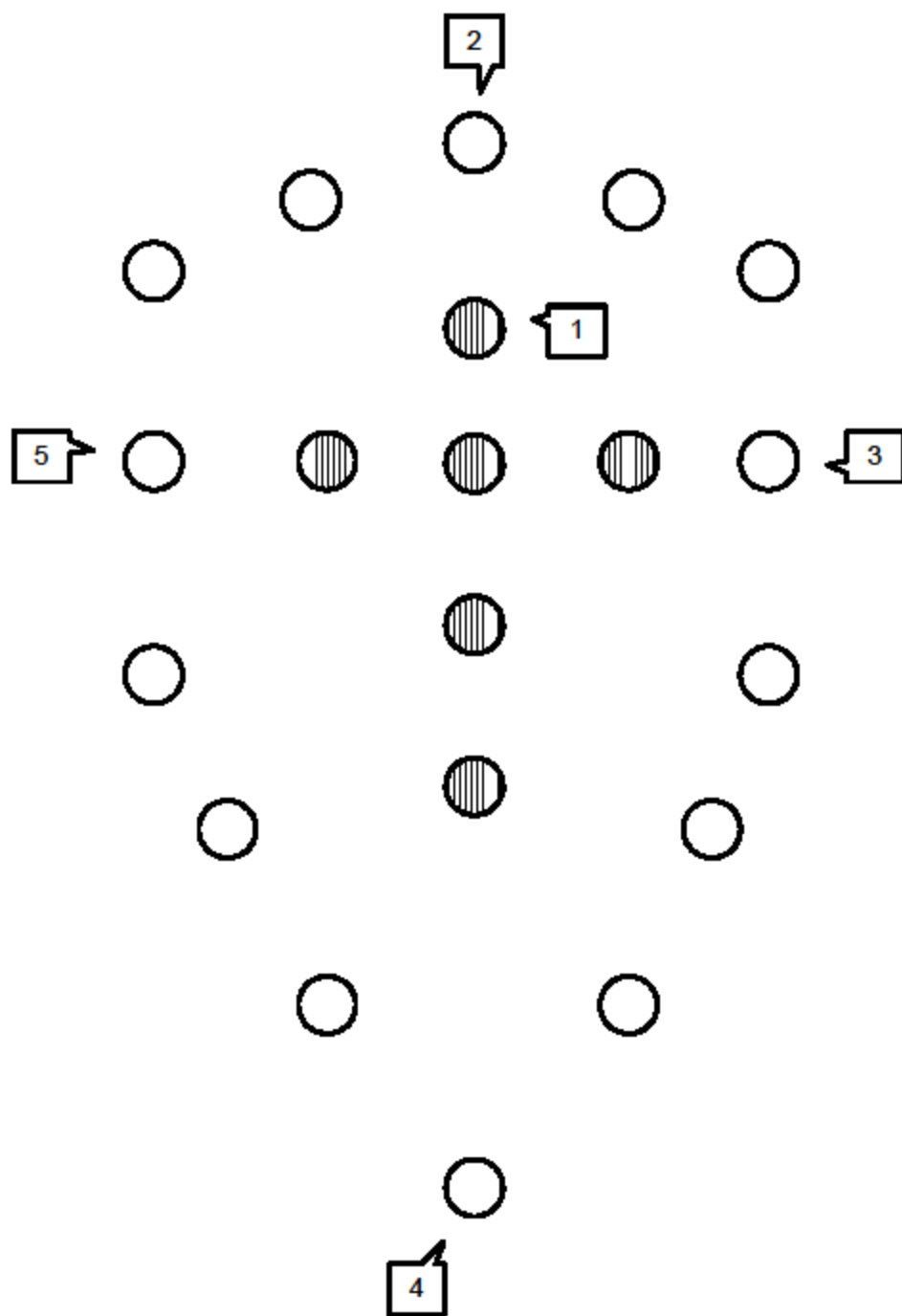
”Sinä annoit meille Hengen, joka tekee uskomme todeksi. Auta meitä olemaan Sinun käsinäsi ja jalkoinasi tässä maailmassa, että voisimme viedä Sanaasi niille, jotka eivät ole kuulleet rakkaudestasi meitä kohtaan.”

4. Syytä neljä kynttilää myötöpäivän suuntaan.

”Sinä annoit meille Hengen, joka antaa voimaa rakastaa. Auta meitä ymmärtämään toinen toisiamme, hyväksymään itsemme ja läheisemme sellaisina kuin olet meidät luonut ja rakastamaan toinen toistamme, niin kuin Sinä rakastit meitä.”

5. Syytä kolme kynttilää myötöpäivän suuntaan.

”Sinä annoit meille Hengen, joka puolustaa meitä. Auta meitä aina muistamaan Sinun lupauksesi olla kanssamme kaikki päivät ikuisuuteen asti. Rohkaise meitä tarttumaan siihen uskon kilpeen, jonka olet meille antanut.”

Eilen, tänään ja huomenna

Materiaalit

27 tuikkua

Asettele kynttilät aurinkoristin muotoon.

1. Sytytä pystyviivalla merkityt kynttilät.

”Pyhä iankaikkinen Isä, kaiken Luoja. Me tulemme eteesi.”

2. Sytytä vaakaviivalla merkityt kynttilät.

”Rakas Vapahtaja, syntiemme kantaja. Me turvaamme armoosi.”

3. Sytytä keskimmäinen, vinoviivoin merkitty kynttilä.

”Pyhä Henki, puolustajamme. Me tahdomme kuulla äänesi.”

4. Sytytä kolme kynttilää oikealta, aloittaen keskeltä.

”Aurinko nousee idästä. Se valaisee maailmamme, sen valo lämmittää meitä. Nouseva aurinko kuvaa elämässämme juuri alkaneita asioita. Herra, Sinä annat kasvun ja hoidot meissä uutta, anna meidän rohkeasti kulkea antamiasi polkuja.”

5. Sytytä viisi kynttilää alhaalta, aloittaen keskeltä.

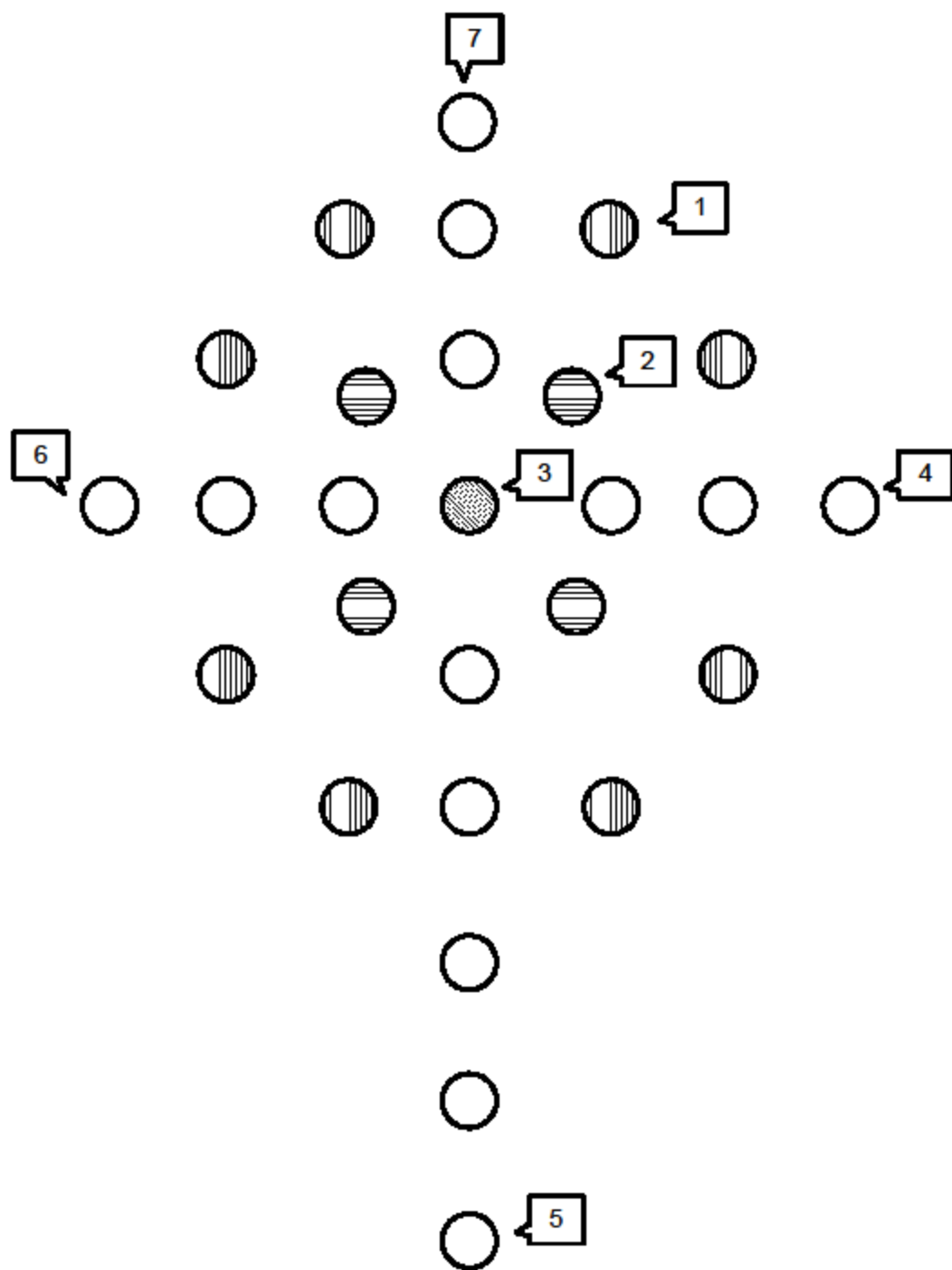
”Etelässä aurinko on korkeimmillaan, lakipisteessään. Yllämme oleva aurinko kuvaa kaikkea sitä, mitä elämässämme tällä hetkellä tapahtuu. Pyhä Jumala, Sinä tunnet meistä jokaisen, Sinä tiedät meidän tämänhetkisen elämämme. Varjele arkemme.”

6. Sytytä kolme kynttilää vasemmalta, aloittaen keskeltä.

”Aurinko laskee länteen ja katoaa taivaanrannan taa. Laskeva aurinko kuvaa elämässämme päättyviä ja loppuun saatettuja asioita. Herra, Sinä annat ja Sinä otat, kaiken teet rakkaudesta meitä kohtaan. Anna niiden asioiden, joista joudumme huopumaan tai jotka saatamme loppuun, kasvattaa meitä ja tuottaa meissä viisautta ja ymmärrystä. Minkä Sinä olet niissä tahtonut elämäämme antaa, anna sen kasvaa ja tuottaa hedelmää.”

7. Sytytä kolme kynttilää ylhäältä, aloittaen keskeltä.

”Pohjoisessa aurinko on pimennossa. On yö, pimeys on ympärillämme. Pohjoinen kuvaa tulevaisuutta. Herra, me emme tiedä päiviemme määrää, me emme tiedä tulevaisuuden tapahtumia, me emme tiedä mitä huomina tuo tullessaan. Anna Sinä rohkeutta kohdata uudet haasteet. Anna luottamus siihen, että synkimmänkin yön jälkeen koittaa uusi aamu.”

Arviointikaavake Tulen kuvat-hartausoppaalle

Vastaajan tiedot

Nimi:

Työnimike / Työpaikka:

Millaisena koet hartausmenetelmän käytettävyyden?

Millaiset valmiudet ohjeistus mielestäsi antaa hartausmenetelmän käytölle?

Käyttäisitkö hartausmenetelmää työssäsi? Jos kyllä, missä?

Antoiko opas mielestäsi tarpeeksi tietoa paloturvallisuudesta liittyen hartausmenetelmään?

Millaisena koet oppaan rakenteen ja ulkonäön? Onko opas selkeä?

Millaisina koit oppaan esimerkkihartaudet? Toimivatko ohjeistukset?

Puuttuiko oppaasta jotain? Oliko oppaassa jotain liikaa?

Vapaa sana: